

ב"ה • ערב שבת קודש פרשת משפטים • כ"ג שבט ה'תשפ"ה

1589

התקשרות

מצורף גם
לשבועון
כפר חב"ד

310002 / polis Reuven

התוועדות, פורים תשכ"ד

לא מתחפרים בטעויות, מתמקדים בשליחות!

שיעור בלקוטי שיחות

רופא אינו מוסמך להיות פסימיסט

מכתב מבואר

מדוע 'מרעישים' אודות שבת מברכים?

התוועדות עם הרבי

בשבת מברכים על יהודי לעבוד את השם באופן של 'התחדשות', כדי לפעול את הגשמת הייעוד 'הם עתידים להתחדש כמותה'; כשם שבצורכי הגוף ההתחדשות והשדרוג הינם תמידיים, כך צריך להיות גם בנוגע ל'צורכי' הנשמה • **התוועדות עם הרבי**

אחד הכללים ההלכתיים הבסיסיים בדיני ממונות הוא: מי שמודה חלקית בתביעה ממונית כלפיו, משלם את הסכום שלגביו הודה ונשבע שאינו חייב את השאר, חוץ ממקרה אחד שבו 'מוותרים' על השבועה - ההלכה הזו ממחישה לנו את התנהלות התיק שבין היצר הטוב ליצר הרע שבקרבנו. ליצר הטוב יש דרך אחת ויחידה להתחמק מהבעיה ולהיצלל מתביעתו של היצר הרע • **שיעור בלקוטי שיחות**

"ורפא ירפא", "מכאן שניתנה רשות לרופא לרפאות": מדוע אין מקום לדאגה בעקבות תחזית פסימית של רופא? ומה עלינו לעשות כדי לזכות לברכת השם לרפואה? – מכתב הדרכה של הרבי בענייני רפואה • **מכתב מבואר**

תורת החסידות מוצאת את תמצית עבודת השם ברצף הפסוקים בפרשתנו הפותח במילים "ועבדתם את ה' אלוהיכם". העבודה הינה רבת גוונים: עבודת עבד, עבודת אהבה ועבודה של יגיעה ומאמץ. אך במוקד הכול עומדת הנכונות שלנו לשים את עצמנו בצד, ולהתמקד בשליחות המוטלת עלינו • **אור וחיות**

פרשת משפטים, הפרשה הראשונה לאחר מעמד מתן תורה, עשירה הן בדינים והלכות בתורת הנגלה והן בהנחיות והוראות בעבודת השם על פי תורת החסידות.

במוקד התוכן החסידי של הפרשה, עומד מאמר חסידות שאמר הרבי בשנת תשי"ב על הפסוק "לא תהיה משכלה". המאמר נאמר על ידי הרבי מתוך רגש רב ובכיות עצומות, ובו מתווה הרבי דרך ייחודית וחדשה בעבודת השם.

במדור 'אור וחיות' נלמד קטעים נבחרים מתוך מאמר זה, ונכיר את הדברים בסגנונם המקורי הייחודי. במקביל, ב'שיעור בלקוטי שיחות' נוכל לראות את התוכן המרכזי של המאמר, מתובל בדברי ביאור והמחשה, ומשולב בביאור נפלא בדין 'מודה במקצת'.

במדור 'מכתב מבואר' נתוודע לשביל הזהב בין האמונה ב"רופא כל בשר" מצד אחד, והעיסוק ברופאים מאידך, תוך ליבון מאמר רז"ל על הפסוק "ורפא ירפא" המוזכר בפרשתנו.

שבת זו הינה שבת מברכים החודש. במדור ה'התוועדות' הפותח את הגיליון, מעורר הרבי על קיום מנהג ההתוועדות ואמירת כל התהלים 'באופן של התחדשות'. בתפילה שנזכה לראות בפועל את התממשות הברכות המנויות בברכת החודש, עד ל"ישועה ונחמה" של הגאולה העתידה, "ונאמר אמן".

למנוי דיגיטלי ל'התקשרות':
chabadisrael.co.il/alonichabad

וזארט חסידות – 18 • עת לדעת – 20 • לוח חב"ד – 32
20 • שניים מקרא – 22 • זמנים ושיעורי השבוע – 32

צעירי אגודת חב"ד באה"ק ת"ו
י"ר: הרב יוסף יצחק הכהן אהרונוב
עורך ראשי: שלום בלוי עריכה: הרב יוסף יצחק מרגליות
מ"ל: המרכז לעזרי שלוחות, ת"ד 1122 כפר חב"ד
6084000 • 7474-0793 • ISSN 1589
לתגובות, הערות וחומרים לפרסום: HitkashrutEdit@gmail.com
התמונות מפורסמות באדיבות חברת JEM ותורנתו נתונה להם

התקשרות

קונטרס שבועי לאנ"ש חסידי חב"ד
לחיזוק ההתקשרות לכ"ק אדמו"ר רבי
מנחם מענדל בהרה"ק רלו"י מליובאוויטש
זצוקלה"ה נב"מ ז"ע

שבת פרשת קורח תשמ"א
(שיחות-קודש תשמ"א חלק ג, עמוד 755)

התועדות עם הרבי

אלפי שנים לא אמרו תהלים ולא התועדו בשבת מברכים, למה עליי להתאמץ להשכים קום ולעשות זאת?!

שסיפק לה את צרכיה בעבר, זהו 'אינו מן היישוב' של ענייני יהדות וקדושה!

מן הקרירות והשאלות לגבי העניין של שבת מברכים, ניכר שחסר ב"טאפארו-דא-פלאחו" [הגרזן על העץ - הורדת הדברים לרמת הביצוע בפועל] בנוגע לסיפוק צורכי הנשמה כמו צורכי הגוף.

ישנם הטוענים: מה התחדש פתאום שעושים 'עניין' משבת מברכים, ודורשים לערוך בה התועדות? הרי מאז ומקדם היו שבתות מברכים, ולא עשו מכך כזה 'רעש'... הרי יכול הוא בזמן זה לשבת וללמוד או לעסוק בעניינים אחרים, ולשם מה צריך הוא את ההתועדות?!

על דרך זה טוען הוא בנוגע לתקנה של כבוד קדושת מורי וחמי אדמו"ר [הרי"צ] לומר את כל התהלים בשבת מברכים: מדוע צריך הוא למעט משינתו, ולהשכים קום שעה-וחצי או שעה קודם (משך הזמן שלוקח לו לומר את כל התהלים), הרי הוא עייף? עברו אמירת כל התהלים זהו דבר השייך ליום הכיפורים או על כל פנים להושענא רבה בלבד.

על כך אומרים לו: כאשר מדובר בנוגע לחיי הגוף והפרנסה שלו, אין הוא מסתפק בתענוגים גשמיים ובמותרות להם היה רגיל לפני כמה שנים. הרי 'מי שיש לו מנה רוצה מאתיים': ו שלפני שנים היה לו "מנה" של מותרות, הרי הוא צריך עתה שיהיה לו "מאתיים" של מותרות... ואם כך הוא לגבי צורכי הגוף, הרי בנוגע לצורכי הנשמה גם כן אין הוא יכול להסתפק במה שהיה בעבר.

אף על פי שכבר היו בעבר ריבוי שבתות מברכים החודש, ובכל פעם הייתה ההוראה לעשות עבודתו באופן חדש כדי לפעול את "הם עתידים להתחדש כמותה" - הרי בעת שבאה שבת מברכים חדשה, אינו מסתפק במה שעשה בעבר, אלא פועל שעבודתו בכלל, ובמיוחד העבודה של שבת מברכים בעריכת התועדות ואמירת כל התהלים, תהיה באופן חדש.

שבת מברכים החודש "מיניה מתברכין כולהו יומין" [ממנו מתברכים כל ימי השבוע], וממנו מתברך יום ראש חודש שחל בשבוע הקרוב. כך שאופן ההנהגה בשבת מברכים צריך להיות אף הוא בהתאם להוראה הכללית הנלמדת מעניינו של ראש חודש:

בנוסח קידוש לבנה אומרים: "שהם עתידים להתחדש כמותה" - בני ישראל עתידים להתחדש, כשם שהלבנה מתחדשת בראש חודש.

כיוון שהייעודים שיתקיימו בעתיד הם תלויים "במעשינו ועבודתנו" עכשיו, כדי לפעול את העניין של "עתידים להתחדש כמותה" צריך כל יהודי לפעול 'התחדשות' בעבודתו. שגם ענייני תורה ומצוות בהם הוא רגיל מאז, יתחיל לעשותם כמו דבר חדש לגמרי.

אך על כך שואל הוא: כיצד אוכל להתייחס לשבת מברכים כמו דבר חדש? הרי רק לפני חודש היה ראש חודש ושבת מברכים, וכיוון שהוא כבר לאחר בר-מצוה הרי עבר בחייו כבר מאות שבתות מברכים, ואם נחשב את הזמן מאז שסידר הלל את קביעות החודשים על פי החשבון הרי כבר עברו אלפי שבתות מברכים, ואיך תובעים שיתייחס לזה עכשיו כמו דבר חדש?!

המענה על כך, באופן שכל אחד יכול להבין בפשטות, הוא על פי משל מצורכי הגוף:

צורכי הגוף - אכילה, שתיה, שינה וכדומה, זהו דבר שאדם תמיד 'מחדש'. כדי שהגוף יחיה צריך לספק לו את צרכיו תמיד מחדש. הרי אם יאמר אדם שאינו אוכל, שותה וישן, כיוון שסומך הוא על מה שאכל, שתה וישן משך זמן לפני זה, ודאי יחשבו עליו שהוא 'אינו מן היישוב'!

כשם שהגוף זקוק לאכילה, שתיה ושינה כדי שיוכל לחיות, כך גם הנשמה זקוקה לענייני תורה ומצוות, ש"הם חיינו ואורך ימינו", כדי להיות נשמה 'חיה'. וממילא, גם בנוגע לצורכי הנשמה, יהודי האומר שהנשמה שלו 'תחיה' עכשיו מכך

מודה במקצת

מבראשית ועד עתה קראנו את סיפורי הבריאה, סיפורי האבות, עד לסיפור הולדתנו כעם ביציאת מצרים ומתן תורה. סיפורים אלו מעצבים את תשתית הזהות שלנו, והם מעניקים לנו את הפשר בהיותנו יהודים ובשליחות חיינו בעולם הזה.

בפרשת השבוע שלנו, פרשת משפטים, כמעט ואין סיפורים. הפרשה מכילה דינים רבים והלכות מגוונות, כשרבים מהם עוסקים בנושאים משפטיים וכלכליים. למעשה מדובר בפתרונות לסכסוכים, כמו: מהן החובות של אדם במקרה שהרכוש שלו גרם לנזק, כיצד מכריע בית הדין במקרה של הלוואה שהלווה כופר בה ומה דינו של גנב.

מדובר על הרבה מאד פסוקים קצרים, שבכל אחד מהם טמונים תילי תילים של הלכות. פרשת משפטים היא למעשה יסודות המשפט העברי כולו, בתמצות רב.

בדיני ממונות, קיימים באופן כללי שלושה סוגים של דיונים המתקיימים בבית הדין.

סוג ראשון הוא סכסוך בו התובע מתאר התרחשות או מקרה מסוים, אך הנתבע מכחיש זאת לחלוטין. כמו למשל: "אתה גרמת לי נזק לרכב" - "לא יודע על מה אתה מדבר". "אתה לא שילמת לי שכירות כבר כמה חודשים" - "שילמתי לך הכול".

סוג שני, קיצוני לצד השני, הוא מקרה שבו אין ממש סכסוך. מדובר במקרה בו התובע והנתבע מסכימים ביניהם על העובדות, וניגשים לבית הדין רק כדי לעשות סדר ולדעת כיצד יש לנהוג על פי דין התורה. הם לא יודעים איך לחלק ירושה, הם מתלבטים למי שייכת החניה שמאחורי בית משותף וכן הלאה.

הסוג הממוצע, השלישי, נקרא "מודה במקצת". כאן מדובר במקרה בו הנתבע איננו מביע הכחשה גורפת. הוא מביע הסכמה על חלק מטענות התובע, אך על חלקן האחר הוא מתווכח.

דוגמאות: "נכנסת ברכב שלי, שברת את השמשה ועיקמת את הדלת" - "נכון ששברתי את השמשה, אך הדלת הייתה עקומה עוד קודם לכן". "התקנתי אצלך ארון ספרים, ולא שילמת לי על העבודה" - "אני מוכן לשלם רק את המחיר שקבענו מראש. אתה כעת מבקש ממני תוספת שלא דיברנו עליה".

מה אומרת ההלכה על מקרה כזה של "מודה במקצת"? התורה מסכמת במספר פסוקים את ההנחיה הכללית לגבי סוג כזה של תיק:

וְנִקְרַב בְּעַל הַבַּיִת אֶל הָאֱלֹהִים אִם לֹא שָׁלַח יְדוֹ בְּמִלְאכַת רָעָהוּ.
עַל כָּל דָּבָר פֶּשַׁע עַל שׂוֹר עַל חֲמוֹר עַל שָׂה עַל שְׁלֵמָה עַל כָּל
אֲבֵדָה אֲשֶׁר יֹאמַר כִּי הוּא זֶה.

התורה מנסחת את פסק הדין בניסוח מהודק ומתומצת,

בלקוטי שיחור

קדימה צעד!

אחד הכללים ההלכתיים הבסיסיים בדיני ממונות הוא: מי שמודה חלקית בתביעה ממונית כלפיו, משלם את הסכום שלגביו הודה ונשבע שאיננו חייב את השאר – חוץ ממקרה אחד שבו 'מוותרים' על השבועה.

ההלכה הזו ממחישה לנו את התנהלות התיק שבין היצר הטוב ליצר הרע שבקרבנו. ליצר הטוב יש דרך אחת ויחידה להתחמק מהבעיה ולהינצל מתביעתו של היצר הרע.

השיחה המלאה – בלקוטי שיחות, חלק טז, שיחה רביעית לפרשת משפטים

עורכים:

הרב דויד אולידורט

הרב ישראל אריה ליב רבינוביץ

וחז"ל² מפענחים אותו כך:

"על כל דבר פשע" - התובע רוצה שהנתבע ישלם לו את מלוא הסכום; "אשר לאמר כי הוא זה" - הנתבע בתגובה מודה ומסכים רק לחלק מהסכום עליו הוא נתבע. ובמילים של הפסוק: אני מסכים רק ל"זה", לחלק מסוים וספציפי מתוך התביעה, בעוד את שאר הטענה אני מכחיש.

במקרה כזה, אומרת התורה, הדין הוא: הנתבע משלם את החלק שעליו הודה, אך על שאר הסכום הוא חייב להישבע שאיננו חייב בו. ונקרא בפעל הפית אל האלהים משמעותו, שחובה על הנתבע להישבע בשם השם שהוא דובר אמת בגרסתו והוא איננו חייב בסכום התביעה המלא.

פסק הדין, אם כן, יראה כך: "תשלם על השמשה ששברת, ותוכיח (על ידי שבועה) שהדלת הייתה עקומה עוד קודם התאונה". "תשלם לנגר את המחיר שקבעתם מראש, ותישבע (תוכיח) שאכן לא דיברתם מעולם על תוספת".

מה ההיגיון בפסק הזה? משום³ שהודאה במקצת היא סיבה להסתכל על הנתבע בחשדנות: אם לטענתך אתה חייב לתובע חלק מהסכום, מהי הסיבה שעד להגשת התביעה והדיון בבית הדין נמנעת מלשלם אותו? הטיעון הזה שם את הנתבע במקום לא מספיק אמין. ולכן, כאשר הנתבע מודה אנו מטילים עליו 'סנקציות' ומכריחים אותו לחזק את הטיעון שלו באמצעות שבועה על כך שהוא אכן איננו חייב את שאר הסכום עליו הוא נתבע ושאותו הוא מכחיש.

זילי נכסיה

העיקרון הזה נכון כמעט בכל המקרים, למעט חריג אחד. יש מקרה אחד שבו למרות שהנתבע מודה במקצת, בית הדין לא יטיל עליו חובת שבועה.

כך פוסק אחד מגדולי פרשני השולחן-ערוך, הש"ך (רבי שבתי כהן)⁴:

אי זילי נכסיה דנתבע [ערך נכסיו של הנתבע פחת], כגון שהנכסים זילי בעת ההיא, או שיעטרך

2. במכילתא על הפסוק.

3. ליתר דיוק, זו היא הסיבה לכך שבית דין מאפשרים לתובע להציג את טיעונו ומראש ליצור מצב של "מודה במקצת". ראה ביתר אריכות בשיחה המקורית, בסעיף א ובהערות.

4. היה רב ופוסק הלכה מפורסם במורח אירופה, נפטר בשנת ה'תכ"ג (1663) בצ'כיה.

5. חושן משפט, כד, א - כאן בתרגום חלקי מארמית.

למכרם בזול כשימכר במהירות לשלם לו, ולכך לא שלם לו קדם שתבעו - נזקקין לנתבע תחלה. ואם יודה לו מקצת קדם שיטען התובע, אינו חייב שבועה.

כאשר בית הדין רואה שהנתבע דחוק מבחינה כספית, וקשה לו לשלם את הסכום עליו הוא מודה מפני שערך הנכסים שלו צנח - הדיינים לא מחייבים אותו בשבועה ולמעשה מקבלים את טענתו כאמינה.

כזכור, הסיבה לכך שאנו מסתכלים בעין חשדנית על "מודה במקצת", ולכן מחייבים אותו להביא חיזוק לגרסתו בדמות שבועה, היא מפני שאם הוא אדם אמין, הוא היה צריך לשלם לתובע את הסכום שבו הוא מודה ולא לאלץ אותו לזמן אותו לדין תורה.

אך כאן, לנתבע יש הסבר טוב מאד לכך שהוא נמנע מלרוץ לשלם לפני שתבעו אותו לדין. כאשר מצבו הפיננסי של הנתבע דחוק, או שעצם מימוש הנכסים כדי לשלם את הסכום יגרום לכך שמחיר הנכסים שלו ירד והוא יפסיד הרבה כסף - מובן לכולם מדוע הוא לא הזדרז לשלם. זה לא פוגע באמינות הטענה שלו, ואין לנו סיבה להתייחס לדבריו בחשדנות. לכן פסק הדין יהיה שהוא חייב לשלם רק את הסכום שהוא מודה בו ותו לא, ללא שבועה⁶.

המשפט האמיתי

כמובן, יש חשיבות גדולה בלימוד הלכות התורה, כדי לדעת לנהל את חיינו כרצון השם. אך בכל חלקי התורה, גם בהלכות ודיני הממונות, יש משהו עמוק הרבה מעבר לצד המעשי. אם נעמיק בכך נגלה כי לא סתם אחרי מתן תורה אנו עוסקים בדיני ממונות. אלא משום שהצורה בה התורה מלמדת אותנו לפתור סכסוכים בין אדם לחברו, היא גם המצע שעליו יושבת עבודת השם של כל יהודי - שהרי כל אחד מאיתנו חווה מקרוב וחס על בשרו את הקונפליקט התמידי שמתנהל בקרבו, בין היצר הטוב והיצר הרע.

6. ליתר דיוק, הטעם ההלכתי הזה מאפשר לנו מראש לנהל את סדרי הדיון כך שמלכתחילה לא ייווצר מצב של "מודה במקצת". זאת באמצעות שהופכים את סדר הטענות, ונותנים קודם כל לנתבע להציג את טענותיו עוד לפני התובע.

ראה בשיחה המקורית, בסעיף א ובהערות, דעות נוספות ופרשנויות אחרות.

כאן בעולם הזה, ורואה את הקטגור נעמד בדוכן שלו כדי להאשים אותה על מעשיה הלא טובים בחיים, היא מזהה אותו מיד: הרי זה אותו 'קול' בתוך הלב שגרם לה מלכתחילה לעבור את אותן עבירות!

את אותן הטענות שמשמיע הקטגור בבית דין של מעלה, לפיהן הנשמה צריכה 'טיפול' בגיהנום לפני שתגיע למנוחה בגן עדן, טוען היצר הרע כבר כאן, בעולם הזה.

היצר הרע מספר לנו סיפור לפיו אנחנו אנושיים, חלשים, מלאי פגמים ורחוקים מעבודת השם. לפי הרזומה שלנו אין סיכוי שיכניסו אותנו לגן עדן, ולכן כדאי לנו כבר עכשיו לוותר על החלום הזה, ולהפסיק לעבוד את השם ולשמור באדיקות על המצוות. כך 'נימסר לרשותו' של היצר הרע כבר בעולם הזה, ובמקום ללחום בו נציית לו, חלילה.

הנתבע, שהוא כל אחד מאיתנו, עומד נבוך מול הטענות של היצר הרע. השטן הזה מטיח בנו את האמת בפרצוף, והיא כואבת ואמיתית. מה אפשר לענות לטענה כזו?

ובכן, הטענה הנגדית של הנשמה היא טענת "מודה במקצת":

כאשר יהודי נתבע לדין מול היצר הרע שמאשים אותו, כאשר הוא עורך חשבון נפש על מצבו בעבודת השם ומגלה שליצר הרע יש כתב אישום די רציני נגדו - הטענה הנגדית שלו איננה יכולה להיות הכחשה גורפת של "לא היו דברים מעולם". הטענה הנכונה היא: "אתה צודק, קשה לי מאד להתגבר ולעבוד את השם בצורה מושלמת, אבל אני גם לא חוטא מושלם. בתוך תוכי אני יודע ומרגיש שזו חולשה, זה דבר שמצער אותי. ועצם הצער וההרגשה המציקה במצפון, היא ההוכחה שאני לא לגמרי רע, שיש בתוך תוכי טוב, אלא שלא תמיד הוא מצליח להתבטא ולפרוץ החוצה".

התשובה שלנו מול הקטגור היא: אכן חטאנו, אבל זה נכון רק לחלק הגלוי והפעיל של הנשמה - החלק המודע של הנפש, המרחב בו אנו מנהלים את חיינו. החלק הזה נקרא בלשון החסידות 'כוחות' הנפש, כמו כוח המחשבה, הרגשות, החושים והדחפים. בממד הזה, אנחנו נופלים ושוגים לא פעם.

אבל תמיד יש לנו את 'עצם הנשמה'. בכל אחד מאיתנו יש את המצפון היהודי. זהו למעשה

ובכן, אם נבדוק איזה סוג 'תיק' אנחנו מנהלים עם היצר הרע שלנו, מיהו התובע ומי הנתבע, ומה בדיקת הוויכוח ביניהם - יסתבר לנו שהדיון דומה מאד למקרה של "מודה במקצת".

נקרא את ההסבר תחילה בלשונו של הרבי:

ה"תובע" של כל אדם מישראל הוא היצר הרע.

שתחילה מכשילו בחטא, רחמנא ליצילך. ואחר כך הרי הוא בא כנגדו ב"תביעה" ובטענה, שכיוון שהכשיל יהודי זה, אזי יש "למסור" אותו לרשותו.

על תביעה זו של היצר הרע - היהודי, הנתבע, הוא בגדר "מודה במקצת" בלבד: הן אמת שנכשל רחמנא ליצילך בחטא, אבל לא שקע בחטא זה באופן של "הכול", בכל מהותו, חס ושלום.

שהרי עצם נשמתו היא למעלה מכל חטא, שהרי גם בשעת החטא הייתה באִמְנָה איתו.

ויתר על כן: אפילו מצד כוחותיו - ולא רק מצד עצם הנשמה - ישנו טוב פנימי בתוך כל אחד מישראל.

ויתרה מזו, אפילו פושעי ישראל מלאין מצוות כרימוץ. ואמיתית המושג ד"מלאין" הרי הוא כפשוטו: כל מציאותם מלאה במצוות.

ונמצא, שבכל אדם מישראל, יהיה אשר יהיה, אינה שייכת המציאות דכולו רע, חס ושלום.

בגמרא⁷ מופיע פתגם כזה: "הוא שטן, הוא יצר הרע, הוא מלאך המוות". המשמעות העמוקה של דברי הגמרא היא, שכאשר הנשמה עולה לבית דין של מעלה אחרי מאה ועשרים שנות החיים

7. בבא בתרא, טז, א.

א. כמאמר חז"ל (ב"ב טז, א) "יורד ומתעה ועולה ומגריז כו' הוא שטן הוא יצה"ר כו'".

ב. תניא ספכ"ד.

ג. עירובין יט, א. חגיגה בסופה.

ד. וברשע ורע לו (ראה תניא ספ"א) - בכדי שלא יוקשה ממוחז"ל דמלאים מצות - יל"פ שאינן פועלות בו. וראה תו"א מו, ג והגהות הצ"צ לשם (אוה"ת ויחי כרך ו' - תתשל, ב). דרך חיים קי, ג.

**נעלים יותר. אך אם אין משתמשים
כראוי בכוחות הנוספים, לא רק שתחסר
לו התוספת אלא שמגיע לו עונש על כך
שכוחות נעלים הולכים לאיבוד, רחמנא
ליצלן.**

כאשר מדובר על יהודי צדיק, שיכול להכחיש
לגמרי את טענת היצר הרע ולומר לו: "מעולם לא
עברתי עבירה, אני לא מכיר אותך ולא מכיר בך"
- זה סיפור אחר לגמרי. מיהודי כזה הקדוש ברוך
הוא לא דורש דרישה מיוחדת. עליו להמשיך
לעבוד את השם כרגיל, לשמור את השולחן-ערוך
בהידור ולעשות את רצון השם.

ואילו יהודי ש"מודה במקצת", שלפחות פה
ושם נכשל בעבירה, או שיש לו קשיים ונקודות
חולשה בדרכו הרוחנית - מיהודי כזה דורש
הקדוש ברוך הוא להוכיח את עצמו יותר. בדיוק
כמו ש"מודה במקצת" בבית הדין מתחיל מנקודת
פתיחה נמוכה, וכדי שהטיעון שלו יתקבל הוא
חייב חיזוק רציני כמו שבועה - גם אנחנו צריכים
ללמוד יותר טוב, להתפלל יותר בכוונה ולהדר
יותר במצוות.

אם כך, עלינו להסכים שרובנו אם לא כולנו
נדרשים כל הזמן להעלות את הרף הרוחני, להבין
שנדרשת מאיתנו עבודה מאומצת עוד יותר,
שאנחנו צריכים להתפלל וללמוד ולהדר במצוות
יותר ויותר.

המצב הזה מכיל בתוכו בהגדרה פרדוקס:
ככל שאנחנו **לא מצליחים** למלא בשלמות את
הסטנדרט הנדרש מאיתנו, כך הקדוש ברוך הוא
דורש מאיתנו יותר...

בדורות קודמים, בהם היו יהודים זכי לב
ועובדי השם באהבה וביראה אמיתיות, המצב
של "מודה במקצת" היה מצב אפשרי. כאשר
יהודי של פעם היה נכשל לעיתים רחוקות, היו לו
מספיק תעצומות נפש להתגבר, לחזור בתשובה
ולהתחזק באותו נושא בו הוא נפל ונכשל. אך
בימינו, כאשר המצב הרגיל בעבודת השם הוא
חלש ורעוע, אנחנו חייבים לחפש פתרון אחר.
איך יוצאים מהלופ הזה?

הרבי מלמד אותנו **דרך חדשה** להתמודדות

החלק הפנימי של הנשמה, הזהות היסודית שלנו
כיהודים שמחוברים בקשר בלתי ניתן לניתוק
עם השם. גם כאשר בידיים ואפילו בלב אנחנו
נופלים, עצם הנשמה נותר דבק בקדוש ברוך הוא
ולא לוקח חלק בעבירה בכלל.

אבל הטענה היהודית מול היצר הרע חזקה
עוד יותר. עורך הדין של היהודי מביא לבית
משפט ראייה חזקה במיוחד, את דברי הגמרא
המפורשים: **"אפילו פושעי ישראל מלאין מצוות
כרימון"**. "הנה", הוא מכריז, "תראה בעצמך, אפילו
יהודי רחוק ביותר וחוטא, **מלא** במצוות ובזכויות.
אז איך אתה יכול לומר שאין ליהודי סיכוי, שהוא
לגמרי שלך?!"

כלומר, זה לא רק שאיפשהו במובן ערטילאי
ומופשט מאד, יש בנו חלק שלעולם איננו חוטא.
אלא שגם בחיים עצמם, אף אחד מאיתנו איננו
לגמרי בחוץ. הטענה הזו נשמעת כך: "נכון, יש
לי חולשות, לפעמים אני מחפף פה ושם, יכולות
להיות לי אפילו נפילות כואבות. אבל מצד שני,
יש לי גם חוזקות. יש מצוות שעליהן אני כן
מקפיד, יש לי חיות ועונג בחלקים מסוימים
בעבודת השם, ולא פעם אני מתגבר ועושה מה
שצריך למרות שזה לא קל".

כך או כך, יהודי עובד השם הוא בהגדרה "מודה
במקצת". לא רק במשפט שמתקיים בבית דין
של מעלה, כי אם גם במשך כל חייו. במבט שלנו
על עצמנו ובדרך שבה אנחנו תופסים וחווים את
הקשר עם השם. לאורך כל הדרך, הנשמה נאלצת
להודות בחטאים ובשגיאות הרוחניות, אבל
לעולם לא מודה לגמרי לטיעון של היצר הרע - כי
תמיד-תמיד, יש בנו קשר חי ומלא עם השם.

איך יוצאים מזה?

ומה דינו של "מודה במקצת"? הוא חייב לגייס
לצידו כוח חיצוני בצורת השבועה, על מנת
שנאמן לו ונקבל את טענתו.

נתרגם את הדברים לעבודת השם היומיומית,
ונבין עד כמה הם משמעותיים, גם אם לא נעימים
לאוזן:

**כיוון שהוא כבר נכשל, ונכנס ב"מקצת"
לרשות היצר, הוא זקוק לתוספת כוח כדי
להישמר מליפול שוב ברשותו.**

**לפיכך משביעים אותו - שבועה מלשון
שובע¹, מזינים ומשביעים אותו בכוחות**

ה. קיצורים והערות לתניא ס"ע נו ואילך. ובכ"מ. וראה לקו"ש ח"א (ס"ע 36
ואילך) לענין השבועה דמודה במקצת.

ו. שזהו גם ענין השבועה כפשוטו, שניתוסף עוד ענין, וענין חמור.

עולם, ואם אוסרני אין איסורו איסור עולם, ואם
ממיתני אין מיתתו מיתת עולם, ואני יכול לפייסו
בדברים ולשחרו במזון – אף על פי כן הייתי בוכה,
ועכשו שמוליכים אותי לפני מלך מלכי המלכים
הקדוש ברוך הוא, שהוא חי וקיים לעולם ולעולמי
עולמים, שאם כועס עלי כעסו כעס עולם, ואם
אוסרני איסורו איסור עולם, ואם ממיתני מיתתו
מיתת עולם, ואני יכול לפייסו בדברים ולא לשחרו
במזון.

ולא עוד, אלא שיש לפני שני דרכים, אחת של
גן עדן ואחת של גיהנום, ואני יודע באיזו מוליכים
אותי,
ולא אבכה?!

כשתלמידיו של רבן יוחנן בן זכאי נכנסים
לבקרו בחוליו, הוא מבין שאלו הן שעותיו
האחרונות, ומתחיל לעשות חשבון נפש על מצבו
בעבודת השם ולסכם את חייו. חשבון הנפש
וההתבוננות במצבו הרוחני גורמים לו לפרוץ
בבכי, בגלל חוסר הוודאות בידיעה "באיזו דרך
מוליכים אותי".

לאחר היכרות ולו מינימלית עם דמותו
ואישיותו של רבן יוחנן, אנחנו מבינים מיד שמה
שהעיק עליו לא היה המחשבה מהעונש המצפה
לו למעלה. יהודי רוחני ונעלה כזה, לא מתעסק
ברווחה שלו. אז מה כן הפריע לו?

**פשוט הדבר שעיקר החשש שלו באומרו
"איני יודע" היה לא בנוגע לעניין השכר
ועונש כשלעצמו, אלא אודות מצבו
ומדרגתו – אם נמצא הוא במצב של (ראוי
לגן עדן) קדושה, או חס ושלום להפך.**

הבכי של רבן יוחנן לא נובע מפחד או צער.
הוא בוודאי לא פחד או היה בלחץ במובן הפשוט,
שמה יוליכו אותו לגיהנום על ביטול תורה ולשון
הרע. הוא בכה והצטער בגלל משהו אחר לגמרי.
יהודי רגיל, כמונו, מפחד מהמשפט ומהעונש
שיושט עליו בעולם הבא. הוא מפחד מהתוצאות
של החטא יותר מהחטא עצמו, ולכן הפחד
והדאגה גדלים ככל שמתקרב יום הדין. כמו חשש
ממבחן משמעותי או מטיפול רפואי רגיש, שהולך
וגובר ככל שמתקרבים למועד האירוע.

אך רבן יוחנן לא היה כזה. הוא היה עובד השם
במובן המלא והמושלם. רגע לפני שהוא מסיים

עם הבעיה של "מודה במקצת". זוהי דרך חדשה
בעבודת השם, המתאימה במיוחד לדורנו אנו.
עבורנו, יהודים שמצד אחד אינם צדיקים, ומצד
שני עלולים להתייאש, חלילה, מהדרישות
הגבוהות שישנם מבעל תשובה. את הדרך הזו
הרבי לומד מרבן יוחנן בן זכאי, המנהיג של עם
ישראל בדור חורבן בית שני.

מדוע רבן יוחנן בכה?

רבן יוחנן בן זכאי היה לא רק מנהיג דגול, אלא
גם ובעיקר תלמיד חכם אדיר וצדיק מופלא. הנה
מה שמסופר עליו בגמרא⁸:

"אמרו עליו על רבן יוחנן בן זכאי: מימיו לא
שח שיחת חולין, ולא הלך ארבע אמות בלא תורה
ובלא תפילין, ולא קדמו אדם בבית המדרש, ולא
ישן בבית המדרש לא שינת קבע ולא שינת עראי,
ולא הרהר [דברי תורה] במבואות המטונפות,
ולא הניח אדם בבית המדרש ויצא, ולא מצאו
אדם יושב ודומם אלא יושב ושונה, ולא פתח אדם
דלת לתלמידיו אלא הוא בעצמו, ולא אמר דבר
שלא שמע מפי רבו מעולם, ולא אמר הגיע עת
לעמוד מבית המדרש".

עד כאן לגבי הנהגותיו, והנה מה שנאמר עליו
לגבי גדלותו בתורה:

"אמרו עליו על רבן יוחנן בן זכאי, שלא הניח
מקרא ומשנה, גמרא, הלכות ואגדות, דקדוקי
תורה ודקדוקי סופרים, קלים וחמורים וגזרות
שוות, תקופות וגמטריאות, שיחת מלאכי השרת
ושיחת שדים ושיחת דקלים, משלות כובסין,
משלות שועלים, דבר גדול ודבר קטן".

אחרי ההיכרות על קצה המזלג עם אותה דמות
פלאים, בוודאי נופתע מהסיפור הבא המופיע גם
כן בגמרא⁹, ומתאר את רגעי חייו האחרונים של
רבן יוחנן:

**כִּשְׁחָלָה רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן זַכַּאי, וְנִכְנסוּ תַלְמִידָיו לְבַקְרוֹ.
בֵּין שְׂרָאָה אוֹתָם הִתְחִיל לִבְכוֹת.
אָמְרוּ לוֹ תַלְמִידָיו: "נָרַ יִשְׂרָאֵל, עֲמוּד הַיָּמִינִי, פְּטִישׁ
הַחֹק", מִפְּנֵי מָה אֵתָּה בּוֹכֶה?
אָמַר לָהֶם:**

**אֵילֹוּ לִפְנֵי מֶלֶךְ בִּישָׁר וְדָם הֵיוּ מוֹלִיכִין אוֹתִי, שֶׁהָיוּ
בָּאֵן וּמָחַר בְּקִבְרִי, שְׂאֵם כּוֹעֵס עָלַי אֵין כְּעֵסוֹ כְּעֵס**

8. סוכה, כח, א.

9. ברכות, כח, ב.

תהיה זו טעות להקדיש את הזמן כדי להתחפר בטעויות שלנו. עלינו להסתכל קדימה, ובכל רגע לשאול את עצמנו: מה הקדוש ברוך הוא רוצה ממני עכשיו? איזה דבר טוב וחיובי אני יכול לעשות ברגע זה, כאן ועכשיו? איך אני מתקדם בהגשמת שליחות החיים שייעדו לי מלמעלה?

היו צריכים לשמוע אותו בוכה כל יום, בסיכום חשבון הנפש של עבודת השם היומית: "האם עשיתי את רצון השם ואת המצופה ממני בצורה מלאה?".

התשובה המדהימה של הרבי היא לא סתם תשובה לשאלה. היא סלילת דרך בעבודת השם, דרך אותה ראינו אצל הרבי עצמו, ובה הוא הדריך אותנו במאות ואלפי תשובות ומכתבים שנתן ליהודים במהלך השנים.

נקרא אותה תחילה בלשונו של הרבי:

רבן יוחנן בן זכאי היה עסוק ושקוע בכל רגע ורגע בעבודתו ובשליחותו - לימוד התורה, קיום המצוות. הוא היה שקוע במילוי שליחותו בעולם הזה כנדרש בהתעסקות כזו, עד שלא היה לו פנאי לעצור ולהתבונן מה נעשה עימו, מה מצבו הוא בכלל.

שהרי, כיצד זה יפסיק מעבודתו ויחשוב אודות עצמו, אודות מדרגתו שלו - בשעה שמוטל עליו לנצל זמן זה למילוי שליחותו! דווקא סמוך לפטירתו, כאשר הגיע לידי סיום שליחותו בעולם הזה, הפסיק כדי לעשות חשבון צדק (דאם לא עכשיו אימתי) - וזה עורר בו בכיה זו.

אם נרצה לומר זאת במילה אחת: לרבן יוחנן פשוט לא היה זמן לבכות. בכל רגע ביממה הוא היה ממוקד רק בשאלה אחת: מה אני צריך לעשות כעת?

זוהי דרגתו של רבן יוחנן. מעבר לכל מעלותיו

את שליחותו בעולם, הוא בוחן בריכוז את כל אשר עבר עליו בכל ימיו, את מה שעשה ואת מה שיכול היה לעשות. ועצם המחשבה וההתבוננות על מצבו האישי גורם לו לבכי, לצער מכך שאולי יכול היה לעשות יותר ולהשיג יותר בדרכו הרוחנית.

רבן יוחנן לא חשש **מהתוצאה**, אלא בכה על ה**דרך עצמה**. רבן יוחנן לא פחד מהגיהנום. קודם כל כי הוא ידע היטב שלא מגיע לו עונש, כי הוא יוצא נקי וטהור מהעולם הזה ללא חטא. אבל הסיבה האמיתית היא שהשכר והעונש לא היו המיקוד שלו. כמו שהוא לא קיים מצוות כדי לקבל את התגמול בעולם הבא, כך לא זה מה שהטריד אותו ברגע האמת.

הוא הסתכל על שכר ועונש כמו שאנחנו מסתכלים על תווית המחיר של מכשיר חשמלי, כדי לקבל אינדיקציה עד כמה המוצר איכותי. "גן עדן" ו"גיהנום" היוו בעבור רבן יוחנן מדד מהימן ומדויק עד כמה מושלמת עבודת השם שלו בהתאם לדרגתו - האם זו עבודה שראוי לקבל עליה עונש, או עבודה שראוי לקבל עליה שכר. כשהוא בוכה ואומר "אולי מוליכים אותי לגיהנום", הוא מתכוון לומר: "אולי עבודת השם שלי לא הייתה איכותית מספיק".

אלא שדווקא בגלל המבט המעמיק הזה על בכיו של רבן יוחנן, נשאלת השאלה:

צריך להבין: מדוע נגע לו הדבר כל כך דווקא סמוך לפטירתו?

הרי זהו דבר שיש להצטער עליו כל זמן שיש ספק בזה, לא רק בשעת הפטירה אלא במשך כל ימי החיים.

מדוע הבכי הזה של רבן יוחנן פורץ ממנו רק ביום פטירתו, כאשר תלמידיו באים להיות לצידו ברגעי יציאת נשמתו? מדוע הבכי הזה לא מלווה אותו לאורך כל חייו?

השאלה "איני יודע באיזו דרך מוליכים אותי" לא הייתה אמורה להישאל רק עכשיו. תלמידיו

ז. להעיר מקיצורים והערות לתניא עמוד מו-ז: כשהי' בחיים חיותו בכל יום ויום הי' שמח בתכלית. . גברה בו שמחה של מצוה בהמשכת אור"ט ב"ה ע"י קיום כל מצוה ומצוה כו'.

ח. ראה עד"ז בקיצורים והערות שם.

ט. להעיר מסיפור חז"ל (שבת ל, ב) ע"ד אופן פטירת דוד, רבה בר נחמני (ב"מ פו, א) - שרק כשהגיע עת פטירתם הי' יכול מלאך המות להפסיקם מגירסתם.

רגע למילוי שליחותו - אין זה רק פגם, שהוא לא התעלה ככל שהיה ביכולתו, אלא כל רגע ורגע שאינו מנוצל למילוי השליחות חסר במילוי התפקיד, והוא מועל בשליחותו של מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא, חס ושלום.

כאשר יתבונן האדם בכך שנועד לו מספר ימים מסוים, אשר בהם עליו למלא את שליחותו בעולם הזה, ובכל רגע שמוציא על עניין אחר הרי הוא משנה ומועל בשליחותו של מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא - יודעו, ויאבד את הרגש מציאותו^י; ואז ישקע בכל מציאותו במילוי שליחותו, עד שאפילו לא ירגיש שהוא הממלא שליחותו של הקדוש ברוך הוא, אלא תורגש אצלו רק השליחות עצמה.

ואדרבה: אם ינסה מישוה להזכיר לו דבר אודות מצבו הרוחני, יענהו מתוך שברון לב: מה לי רצון או תענוג?^{יב} הרי "ימים יוצרו", וצריך לעמוד על המשמר שאף רגע אחד לא ילך לאיבוד, ולא לחשוב על 'מדרגות'!

הרבי קורא לנו להתמקד אך ורק במילוי השליחות שלנו, ולא להיות ממוקדים כל כך בהישגים האישיים ובהגשמה העצמית.

נכון, אנחנו לא מושלמים, יש לנו כישלונות ומעידות ואפילו לא קטנות. אבל תהיה זו טעות להקדיש את הזמן כדי להתחפר בטעויות שלנו. עלינו להסתכל קדימה, ובכל רגע לשאול את עצמנו: מה הקדוש ברוך הוא רוצה ממני עכשיו? איזה דבר טוב וחיובי אני יכול לעשות ברגע זה, כאן ועכשיו? איך אני מתקדם בהגשמת שליחות החיים שייעדו לי מלמעלה?

המיקוד הזה משנה את הצורה של 'חשבון הנפש' שלנו.

כאשר מגיע סוף היום ועולות לנו מחשבות על

הבלתי נתפסות, הוא היה ממוקד אך ורק במה שהשם רוצה ממנו בכל רגע נתון. מה שעמד מול עיניו היה רק לעשות, להגשים את רצון השם ממנו, ולמלא את התפקיד שלו ואת המשימה שלו בעולם הזה. לכן לא היה לו זמן לעצור, להסתכל אחורה ולראות האם מה שכבר נעשה, נעשה באופן מושלם או לא.

מחשבות כמו האם הוא אכן כיוון את כל הכוונות הדרושות באכילת מצה, האם הוא אכן היה דבוק בהשם בעת הלימוד, האם הוא עזר ליהודי שהגיע לפתחו מכל הלב או שהתגנבו לליבו גם שיקולים צדדיים - כלל לא חלפו במוחו. לא מפני שאלה לא נקודות חשובות בהערכה הרוחנית העצמית, אלא משום שהוא לא התפנה לחשוב אותן בכלל. הוא כבר היה שקוע בפרויקט הבא, במצווה הבאה, במסכת הבאה, בלתת עצה או מילה טובה ליהודי הבא שהגיע לפתחו.

לכן, כאשר התלמידים שלו רואים אותו בוכה - הם רואים אותו לפתע עוצר, לא עסוק במשימה הבאה, אלא מתעסק בהישגים האישיים שלו, הם מתפלאים מאד. וההסבר שהוא מספק להם הוא: את המשימה שלי סיימתי. ברגעים האחרונים שנותרו לי אני פונה להסתכל אחורה, כדי לבדוק איפה באמת אני אוחז, עד לאן הגעתי בעבודת השם שלי במשך מסע החיים שלי כאן בעולם הזה.

אין לנו זמן!

הדרגה הזו שמראה לנו רבן יוחנן היא דרגה נעלה ביותר, שבה האדם לא מתעסק בכלל בעצמו ובמצבו האישי, אפילו לא בהישגים הרוחניים, כי הדבר החשוב היחיד באמת בשבילו הוא לעשות את רצון השם ולמלא את השליחות שלו בעולם.

זוהי אכן דרגה ליחיד סגולה, אבל בצורה ובמידה הנכונה היא מתאימה גם עבור כל אחד מאיתנו, ובמיוחד "מודה במקצת" של הדור שלנו. נקרא את הדברים בלשונו של הרבי:

לכל אחד מבני ישראל ניתנו שליחות ותפקיד שעליו למלא במשך חיים חיותו בעולם הזה. ובכדי להשלים שליחות זו, ניתן לו מספר הימים הדרוש וניתנו לו כוחות מסוימים הנחוצים על מנת לבצע את השליחות כנדרש, לא פחות ולא יותר. כאשר יהודי אינו מנצל יום, שעה או

י. ראה זהר ח"א רכד, א.

יא. להעיר מלקו"ת מסעי צ, ב (ועוד): לא ה' יודע ריב"ז אם נתפעל באו"ר מאחר שלא הרגיש כלל כו'.

יב. להעיר מהמבואר (ד"ה ויכנעו עמי תרנ"א. קונט' החלצו תרנ"ט סי"ג) דלגבי גדולת ורוממות א"ס ב"ג הם העבודה האמיתית דצ"ג היא כלא ממש ואדרבה כחטא יחשב כו'.

עסקה גדולה, בה ירוויח מיליוני דולרים. הוא טרוד ונוסע לכאן ולכאן כדי לסגור את הקצוות האחרונים ולסכם את כל הפרטים, ובמהלך ההתרוצצות נופלת מכיסו מטבע של סנט אחד.

האם יעלה על הדעת שהאיש יחזור על עקבותיו לחפש את הסנט שאבד לו? האם הוא בכלל ירגיש החמצה מכך שאיבד את המטבע?

העובדה שמוחו של בחור מלא בגמרא, הלכה וחסידות, דברי אלוקים חיים, היא כל כך נפלאה. לימוד התורה, החיבור עם הקדוש ברוך הוא, הוא הדבר הכי עצום שיכול להיות. איזה טעם יש בכלל בלהסתכל אחורה ולקונן על מחשבות כאלו ואחרות? אלו פרוטות זניחות ביחס להון האינסופי שבלימוד התורה!

אין זמן לדיון

הדרך הזו בעבודת השם היא הפתרון עבור מי שמרגיש שהוא "מודה במקצת", שיודע שהנפילות והכישלונות שלו מציבים בפניו דרישות גבוהות יותר, שברור שגם בהן הוא לא יוכל לעמוד. וזה מחבר אותנו למקרה יוצא הדופן של "מודה במקצת", במקרה של "זילי נכסיה":

זהו גם הביאור הפנימי בהלכה, שבמקרה שהנתבע "קא זילי נכסיה", הרי הוא פטור משבועה של מודה במקצת:

השנים והכוחות שהקדוש ברוך הוא נותן לאדם מישראל כדי למלא את שליחותו בעולם הזה, הרי הם נכסיו של האדם.

וכאשר הוא פועל בעצמו שכל זמנו וכוחותיו מנוצלים למילוי שליחותו של הקדוש ברוך הוא, לעשות לו יתברך דירה בתחתונים, ממילא לא נותר לו פנאי "לבוא ל'דין תורה' עם היצר הרע".

שהרי אם ינצל את הזמן והכוחות כדי להתנצח עם היצר הרע, יבוא לידי "זילי נכסיה" - הזמן הכוחות שנתן לו הקדוש ברוך הוא 'יוזלו', כיוון שלא נוצלו על הדברים הכי יקרים, קיום התורה והמצוות. ולכן מקבלים את טענותיו ופוטרים אותו משבועה.

היום שעבר, התוצאה בדרך כלל תהיה מעורבת. מצד אחד, היו בו הרבה רגעים של הצלחה ושל מעשים טובים. מצד שני, היום הזה לא היה מושלם. התפילה שלנו הייתה כפוזה, בשיעור תורה לא היינו מרוכזים, ואולי אפילו נכשלנו בכעס או שהבטנו במקום שאסור להסתכל. בסיכומי של חשבון נפש כזה אנו מסמנים לעצמנו 'זילי חלקי בלבד, של "מודה במקצת".'

כאן הרבי מלמד אותנו לערוך סוג אחר לגמרי של חשבון נפש. השאלה היחידה שצריכה להציק לנו היא: האם אני **עכשיו, ברגע זה**, עושה את רצון השם? מה עוד עליי לעשות כדי למלא את שליחותי?

כששמים במרכז את השם ואת התפקיד שלנו למלא את רצונו, וממוקדים רק בזה, חווים זעזוע רציני. זה מציב לנו מראה נטולת רחמים מול הפנים, ומנער אותנו מהמחשבות של הריכוז בעצמנו - בין אם אלו מחשבות שליליות של ייאוש ודיכאון, ובין אם מחשבות חיוביות של טפיחה על השכם. במקום זה, הדרייב שלנו בסיכומי של יום צריך להיות: איזה דבר טוב אנו יכולים לעשות כעת, בחצי השעה לפני השינה? אפשר לקרוא אגרת של הרבי, לקבוע חברותא למחר בבוקר, להרים טלפון לחבר שצריך עידוד - העיקר לא לשקוע בעצמי אלא לקום ולעשות.

כאשר ממוקדים ברצון השם מאיתנו, הרהורים אודות מצבנו הרוחני נחשבים 'בזבוז זמן'. במקום זאת, עלינו למלא את הזמן בעשייה חיובית כאן ועכשיו, למלא את רצון השם בכל רגע.

פרוטה או מיליון דולר?

תלמיד צעיר בישיבה שטח בפני הרבי ב'יחידות' את מצבו ברוחניות. הוא לומד היטב, בהתמדה ובעומק גדול. הוא לומד גמרא, הלכה ומאמרי חסידות ורואה הצלחה בלימודו. אך לצד זאת, ההצלחה בלימוד גורמת לו למחשבות יהירות וגאווה, ותחושות של האדרה עצמית על כמה שהוא מוצלח ומוכשר.

הרבי ענה לו בעזרת משל:

דמיין לעצמך איש עסקים העומד לסגור

יג. להעיר מפ' הב' ברש"י (ב"ק מו, ב) ב"זילי נכסיה" - שקרקעותיו וזלות ע"י תביעה זו כו".

אם וכאשר היצר הרע מגיע ומטיח בך: "אתה אנושי, חלש ומלא פגמים. תסתכל על עבודת השם שלך, תראה עד כמה אתה רחוק. ומכיוון שאתה בעצמך מודה לי, הדרישות ממך רק הולכות ונעשות חמורות יותר. אז כדאי לך כבר עכשיו לוותר על החלום הזה, ולהפסיק לנסות להיות צדיק" - אל לנו להיכנס איתו בכלל לדיון ולהיות "מודה במקצת"!

במקרה כזה, עלינו לפנות אל הדיין, אל הקדוש ברוך הוא, ולומר לו: "הנכסים שלנו מאבדים את ערכם, אנו מבקשים להימנע מלקיים דיון". הנכסים שלנו הם הזמן שלנו והכוחות שניתנו לנו משמיים, והזמן שלנו הולך ואוזל והכוחות שלנו מתבזזים. אנחנו מקבלים על עצמנו להשקיע את הזמן מחר בלעשות את שליחותו של השם בצורה טובה יותר, ולנצל את הכוחות כדי לעשות זאת הכי טוב שאפשר.

במקרה כזה, כפי שראינו בהלכה, אכן מקבלים את טענת ה"מודה במקצת" ומוותרים על השבועה. וכך בעבודת השם: אל נהיה אובדי עצות. גם אם יש לנו נפילות וכישלונות, נתמקד ברצון השם בלבד ובניצול הזמן לעשייה חיובית **בלבד** - והשם כבר יפטור אותנו מהבעיות האחרות.

אין לנו זמן להתעסק ב'טענות ומענות', אין לנו זמן לעמוד על דוכן הנתבעים, אין לנו זמן לפשפש במעשינו ולבדוק באיזה "מקצת" אנו מודים ובאיזה מקצת אנו "כופרים". זאת משום שאנו ממוקדים במטרה - בקיום מצווה נוספת, בלימוד עוד הלכה ועוד שיחה של הרבי, בהנחת תפילין לעוד יהודי, בקירוב הגאולה בצעד נוסף.

לא לאבד את הילדה!

רכבת נוסעים נעצרת על רציף בתחנה נידחת באמצע ברית המועצות. מאחד הקרונות יורדת אישה צעירה, עם קומקום קטן בידיה, ורצה אל הקטר כדי למלא מים מדוד המים הרוותחים של הקטר.

הימים הם ימי מלחמת העולם השנייה. כל יהודי שיש לו את היכולת, נמלט בעור שיניו מהחזית ובורח מזרחה. האישה, בלה גלומבוביץ, הצליחה לעלות יחד עם בתה בת החמש, לובה, על רכבת הנוסעת לאוזבקיסטן, שם ממתנים לה בעלה ר' פנחס ובנה הצעיר דוד, שהצליחו להימלט מבעוד מועד.

אחרי מספר שעות נסיעה, עצרה הרכבת בתחנה והמתניה עד שתתפנה המסילה מרכבות שהגיעו מהכיוון הנגדי, בדרכן אל החזית. זמן ההמתנה אינו ידוע. זה יכול להיות דקות, אך יכול להיות גם שעות.

לובה הקטנה נשארה בקרון, והאימא בלה ירדה במהירות ואצה אל הקטר כדי למלא בקומקום מים, להשרות בהם את הצנימים שלקחה איתה לדרך, בעבורה ובעבור הילדה. היא מגיעה לקטר, ממלאת מים, ורצה בחזרה לקרון שבו מחכה לובה. אך לפתע, מבלי הודעה מוקדמת, דלתות הרכבת נסגרות, והרכבת מתחילה לנוע, כשבתה לובה בתוך הקרון הנעול.

האם מסתכלת על הרכבת הנעה אט אט על המסילה, וכשהקרון שלה עובר לידה, היא מזנקת אל אחת המדרגות שלפני דלת הקרון, תופסת בכל כוחה את ידית דלת הקרון ונתלית עליה, וכך נוסעת כשהיא תלויה על הרכבת עד התחנה הבאה.

אחרי נסיעה ארוכה שנדמית כנצח, עוצרת הרכבת בתחנה הבאה, הדלתות נפתחות, והיא נכנסת אל תוך הקרון, ומחבקת אל ליבה את לובה הקטנה.

"מה חשבת כשעשית זאת? איך ידעת שאת מסוגלת?", התפלאו בני משפחתה של בלה כששמעו על המעשה הנועז. "לא חשבתי כלל. אבוי לי אם הייתי מתחילה לחשוב ונכנסת לשיקולים והרהורים. דבר אחד ידעתי: את הבת שלי אני פשוט לא יכולה לאבד..."

רופא אינו מוסמך להיות פסימיסט

"ורפא ירפא", "מכאן שניתנה רשות לרופא לרפאות": מדוע אין מקום לדאגה בעקבות תחזית פסימית של רופא? ומה עלינו לעשות כדי לזכות לברכת השם לרפואה? – מכתב הדרכה של הרבי בענייני רפואה

סבירות רבה שיימצא טיפול למחלת הבן.

בעת רצון, בעת שהנני מתפלל על ציון כבוד קדושת מורי וחמי אדמו"ר [הרי"צ], הנני מזכיר את בנו שיחיה לרפואה, ותקוותי חזקה אשר במשך הזמן יוכל לבשרני בשורות טובות בנוגע לזה.

אבל, מובן מעצמו, למסקנת הדברים – שחלילה וחס אין לו להחליש בטחונו בהשם יתברך, שהוא הוא הרופא חולים, ואין מעצור לו [אין מי שיכול לעכב בעדו] להושיע ברב או במעט [באופן מלא או חלקי], ועל ידי תוספת כוח בהביטחון [חיזוק הביטחון בהשם], הן מצידו והן מצד זוגתו תחיה, הנה בלי ספק, אשר זה ימהר גם כן את הטבת בריאות בנו שיחיה.

מן הראוי אשר ייקח על עצמו קבלה טובה של לימוד נוסף בתורה בכלל ובתורת החסידות בפרט, וכן קבלה טובה בעניין נתינה לצדקה – אף אם גם [גם אם יהיה זה ב]סכומים קטנים, אבל – באופן שהנתינה תהיה בקביעות, ובפעמים תכופות זו לזו, לזכות בנו שיחיה.

ואחכה לבשורות טובות ממנו בהנ"ל.

בעיתו קיבלתי את מכתבו, בנוגע למצב בריאות בנו, בו כותב אשר דואג הוא באשר לאפשרות ההחלמה של הבן. וזאת לפי חוות דעת רופא אחד שנתן אבחנה פסימית, ובכך הרפה את ידיו והחליש את תקוותו לרפואה שלמה של בנו.

בטח ידוע לו מאמרם של כמה וכמה מנשיאינו רבותינו הקדושים על מאמר רז"ל על הפסוק "ורפא ירפא" – "שניתן רשות לרופא לרפאות", ומכך למדו שרק "לרפאות" זהו הכוח והסמכה [הסמכות] שיש לרופא – לרפאות בעניין של רפואה. אך אם מספק הוא תחזיות קודרות, שאין זה נכלל בהגדרה של "לרפאות" – לכך אין לו "רשות" וסמכות.

ובפרט – שהרופא השני שסיפק חוות דעת בנוגע לבנו גם כן אינו מסכים לחוות דעת הרופא הפסימיסט, וממילא אין לו אפוא כלל להחליש את התקווה הטובה לרפואתו השלמה.

עניין זה היה בתוקפו גם בדורות קודמים, שלא היה מקום לדאוג מן האבחנה הפסימית, אך בפרטי פרטיות [באופן מיוחד] הוא בימינו אלה, שבכל יום ויום מתחדשים תרופות חדשות ודרכים חדשים בענייני רפואה, כך שגם בדרכי הטבע קיימת

הביאור מופיע בגוף כזה. מילים שעוזרות לשטף הקריאה הכנסנו ללא סוגריים, מילים שמבארות מושגים או מילים – מופיעות בתוך סוגריים.

לבית חב"ד, בית הכנסת, לעסק או למוסד החינוכי
התוכן מתעדכן כל העת, בקטעים רלוונטיים תוכן מרתק ומותאם לקהל היעד

מבצע מיוחד:
לארץ הקודש:
35% הנחה
לשנה
ראשונה

JEM ישראלי < did.li/JEM-tv < 03-3083554

לחיות עם הרבי - סביב השעון
וידאו מהרבי ברצף בכל שעות היממה

בית

תוכנית עבודה // מאמר "לא תהיה משכלה" – ספר המאמרים תשי"ב

כולנו רוצים מאד 'לעבוד את השם', לדעת, ולהשתדל לעשות את מה שהשם רוצה מאיתנו. תורת החסידות מוצאת את תמצית עבודת השם ברצף הפסוקים בפרשתנו הכותח במילים "ועבדתם את ה' אלוהיכם". העבודה הינה רבת גוונים: עבודת עבד, עבודת אהבה ועבודה של יגיעה ומאמץ. אך במוקד הכול עומדת הנכונות שלנו לשים את עצמנו בצד, ולהתמקד בשליחות המוטלת עלינו.

המאמר "לא תהיה משכלה" של הרבי מלא בדברי 'עבודה' המעוררים את הלב. חלקים ממנו אף נאמרו על ידי הרבי בבכי חנוק ובהתרגשות עצומה.

א. ציווי והבטחה

הפסוק מפרט את הברכות להם זוכים תמורת ההנהגה של "ועבדתם את ה' אלוהיכם".
"לא תהיה משכלה ועקרה" משמש גם כציווי המוטל על האדם, וגם כהבטחה אלוהית.

ברכה ב'בני' 'חיי' ו'מזוני'

לא תהיה משכלה ועקרה בארצה, את מספר ימיה אמלא¹.

הנה מקרא זה הוא בהמשך למה שכתוב לפני זה, "ועבדתם את הו' אלקיכם, וברך את לחמך ואת מימך, והסרתי מחלה מקרבך".

והזכיר כאן הבטחה על ג' הענינים ד'בני' 'חיי' ו'מזוני', שתהיה בהם הברכה ברבוי ובהפלה ביותר:

"וברך את לחמך ואת מימך" הוא ענין 'מזוני', ומדגיש בכתוב "וברך גו'", הינו, שלא זו בלבד שתהיה ה'מזוני' כפי המצטרף, אלא עוד זאת שתהיה בזה תוספת ברכה, מזונא וריחא [בשפע]. וממשיך בנוגע ל'חיי', "והסרתי מחלה מקרבך", ויתרה מזה, "את מספר ימיה אמלא", שהוא ענין אריכות ימים.

וכן בנוגע ל'בני' אמר "לא תהיה משכלה ועקרה", שזוהי הברכה דלית בנים (השלילה

1. משפטים כג, כו.
2. שם, כה.

ד'עקרה') והקיים שלהם (השלילה ד'משכלה'), ובאפן שיתקיימו לארץ ימים גם לעת זקנתו.

המקיים את הציווי זוכה להבטחה

ובזה אמר "לא תהיה גו'" - שיש לפרשו בב' אופנים: בלשון צווי ובלשון הבטחה. הינו, צווי שלא תהיה משכלה ועקרה, והבטחה שלא תהיה משכלה ועקרה.

הינו, שפאשר האדם עושה התלוי בו ש'לא תהיה משכלה ועקרה', אזי גם מבטיחו הקדוש ברוך הוא ש'לא תהיה משכלה ועקרה'. והתנאי לכל זה הוא (כפי שמקדים בכתוב) "ועבדתם את הו' אלקיכם".

ב. עבודה כפולה

"ועבדתם" הוא מלשון עבודת עבד. שעובד את אדונו בביטול וקבלת עול.

קבלת עול היא היסוד, ומאפשרת את קיום המצוות בכל מצב, גם קודם השינוי בנפש פנימה.

"ועבדתם" זו גם תפילה, עבודת האהבה.

בעבודת האהבה דווקא מתקיים העניין של "ועבדתם" מלשון עיבוד עורות ועבודה מייגעת.

"ועבדתם" – עבודת עבד, קבלת עול

והנה ענין העבודה, "ועבדתם את הו' אלקיכם",

ג. משכּלה ועקרה

שליטת "משכּלה ועקרה" – לידת המידות
אהבה ויראה וידידות המשך קיומם.

כאשר האדם מלא ברצונות אישיים, אפילו
כשמדובר ברצונות חיוביים, הוא אינו יכול
'להוליד' מידות.

פעם בשנה לפחות נדרשת גם 'הזזה עצמית',
שבאה מלמעלה, ומאפשרת את ה'לידה'.

אהבה ויראה – בן ובת

ולבאר אפן העבודה ד'ועבדתם את הוי'
אלקיכם", ממשיך בפתוב "לא תהיה משכּלה
ועקרה גו'".

דהנה, עקרה היא שאינה יולדת בנים, דקא'
על המדות אהבה ויראה (תולדות ההתבוננות),
שאהבה היא בחינת בן ויראה היא בחינת בת.

ומשכּלה היא שיוולדת אהבה ויראה, אלא שאין
להם קיום.

ועל זה בא הצווי "לא תהיה משכּלה ועקרה",
שהתבוננות צריכה להיות באפן שתהיה מזה
הולדת המדות, והמדות יהיו בקיום.

"עקרה" – ללא התפעלות שכלית

ובאור הענין, הנה, בעקרה שאינה יולדת יש ב'
בחינות:

בחינה הא', שאפילו בית ולד אין לה⁶, הינו,
שאין לה כלי קבול לקבל ההריון לצרף הלידה.

וענינו בעבודה, ש"בית ולד" קאי על ההתפעלות
שכלית, שעל ידה תהיה הולדת המדות בהתגלות
לבו, ו"עקרה שאין לה בית ולד" פרושו שלא זו
בלבד שאין לו אהבה ויראה בהתגלות לבו, שזהו
ענין טמטום הלב, אלא שאין לו אפילו התפעלות
שכלית, שזהו ענין טמטום המוח.

'כלי מלא' ברצונות עצמיים

והסבה לזה היא מפני שאינו כלי קבול, להיותו
כלי מלא, ובמדת בשר ודם כלי מלא אינו מחזיק⁷.
דהנה, כאשר האדם הוא כלי מלא, הינו, שהוא
מלא מהרצונות שלו, אפילו רצונות דנפש
האלקית, הינו רצונות דקדושה - הנה אם הוא
מלא ועוסק בהרצונות שלו, לומר שעבודה זו יש

שהיא בדגמת עבודת העבד, קאי בעקר על
העבודה ביראה וקבלת על, שהיא עבודת עבד
- שהעבד אינו תופס מקום לעצמו, ועוד יותר
שאינו שום מציאות לעצמו, והוא בבטול אל
האדון, דאף שמצד עצמו בהפקירא ניקחא ליה
[נח לו בנתי הפקירות]³, הרי הוא בכיווץ ובטול אל
האדון, ולכן עושה ומקיים את רצונו.

וזהו שראשית העבודה ועקרה ושרשה היא
העבודה דקבלת על, והינו, שלמרות היותו
במעמד ומצב שלא שנה את עצמו, רצונו, שכלו
ומדותיו, הרי הוא עובד את עבודתו בדרך קבלת
על.

שהרי בהנוגע למעשה בפעל, קיום המצות
בסור מרע ועשה טוב, אי אפשר להמתין עד
שישנה את עצמו, אלא גם בהיותו במעמדו
ובמצבו כמו שהוא, צריך לעבד עבודתו בקבלת
על.

"ועבדתם" – תפילה, עבודת האהבה

אמנם, כיון שהפסוק "ועבדתם את הוי'
אלקיכם" קאי (גם) על ענין התפלה,

כמו שכתב הרמב"ם: "מצות עשה להתפלל
כו', שנאמר: "ועבדתם את הוי' אלקיכם", מפי
השמועה למדנו שעבודה זו היא תפלה",

מוכן, שבזה נכלל גם ענין העבודה מאהבה,
שזהו ענין התפלה, לית פולחנא כפולחנא
דרחמנותא [אין עבודה כעבודת האהבה]⁵.

"עבודה" – עיבוד מתוך גיעה

דהנה עבודה היא מלשון עבד עורות, וכשם
שבעבד עורות יש צרך בכמה וכמה פעולות
הנאות על ידי טירחא וגיעה גדולה, כמו כן
צריכה להיות עבודת ה' באפן של עבודה דוקא,
טירחא וגיעה גדולה.

ומזה מובן שהעבודה מיראה אינה אמיתית ענין
העבודה, כי ביראה אין הכרח שתהיה עבודה
ויגיעה גדולה, שישנם כאלה שיש להם יראת
שמים טבעית כו'. ולכן בהכרח להיות גם העבודה
מאהבה, שבאה על ידי עבודה וגיעה גדולה דוקא.

ומזה מובן שמה שכתוב "ועבדתם את הוי'
אלקיכם" קאי הן על העבודה מיראה, שהיא
ראשית העבודה, והן על העבודה מאהבה.

3. ראה קדושין כג, ב וברשב"א שם.

4. ריש הל' תפילה.

5. ראה זוח"ב נה, ב, זוח"ג רסז, א. לקרית שלח מב, ג, ועוד.

6. יבמות סד, ב.

7. ברכות מ, א.

כי, נוסף לזה שהרגש דשביעות רצון יכול לגרום לכך שהאהבה ויראה שפבר נולדו ונתגלו לא יהיו בקיומם (שזהו ענין דמשפלה), הנה גם בשעה שעובד עבודתו באהבה ויראה, תהיה עבודתו במדידה והגבלה, במדה הנדרשת משביעות הרצון שלו.

ועל זה נאמר "לא תהיה משפלה ועקרה בארצך", בארצך דייקא, שארץ הוא מלשון רצון¹⁰, הינו, שלא ירגש אצלו אפילו שביעות רצון בלבד מעבודתו.

ה. אין רגע מיותר

"מספר ימך אמלא" – ההתבוננות בכך שלכל רגע בחיינו יש תפקיד ושליחות.

אם חסר רגע אחד של עבודה, זוהי מעילה בשליחות השם, מרידה במלכות.

כאשר האדם טרוד בכך, אין חשש שיהיה שקוע ברצונותיו להישגים אישיים.

"מספר ימך" – שליחות בכל רגע נתון

וממשיך בכתוב "את מספר ימך אמלא", שזהו העצה היעוצה כדי לפעל בנפשו הרגש של העדר שביעות הרצון.

והענין בזה, שפאשר האדם מתבונן שנתנו לו ימים קצובים, "ימים צרו [ולו אחד בהם]" גו'¹¹, לא פחות ולא יותר, ובכל יום, בכל שעה ובכל רגע צריך לעבד עבודתו למלא שליחותו בעלמא דין [= בעולם הזה], הרי הוא טרוד בזה כל כך עד שאין לו פנאי כלל לחשב אודות ענינים של 'מדרגות' [השגים אישיים].

ועל דרך מאמר רבן יוחנן בן זכאי¹² "איני יודע באיזו דרך מוליכין אותי", ומהבאורים בזה, שמצד גדל טרדתו במלוי שליחותו לא היה לו פנאי לשים לב ל'מדרגות' שלו.

רגע ללא עבודה – 'מרידה' במלכות

ומזה מובן, במכל שכן וקל וחומר, שלא שיה אצלו רגש של שביעות רצון,

כי בידיעו שבכל רגע ורגע צריך למלא את

לו חוש בזה כ', עבודה זו הוא רוצה ועבודה זו אינו רוצה, אזי הוא "כלי מלא" שאינו מחזיק, שאינו תופס האמת במוחו ושכלו להיות מזה התפעלות שכלית.

'הזה עצמית' שבאה מלמעלה

וענין הב' בעקרה, שיש לה בית ולד אלא שאינה יולדת, והינו שיש לו כלי קבול לידע ולהתפעל בשכלו, אלא שלא נעשה מזה הולדת המדות בהתגלות לבו.

דהנה, כשם שלצרך ההולדה בגשמיית צריך להיות ענין הזריעה, על ידי גלוי כח האין סוף - כמו כן לצרך הולדת המדות צריך להיות ענין הזריעה, "אור זרוע לצדיק"⁸, דקאי על הזריעה דתורה ומצוות, ובא על ידי כח עליון דוקא, שזהו ההזה עצמית שלמעלה מטעם ודעת, שצריכה להיות לכל הפחות פעם אחת בשנה, בהתחלת העבודה.

שליטת "משכלה" – קיום מתמשך של המידות

אמנם, גם לאחר שנולדו המדות דאהבה ויראה בהתגלות לבו (השלילה דעקרה), צריכה להיות ההזירות שיהיה להם קיום (השלילה דמשכלה), שדוקא אז העבודה היא אמיתית, כמו שכתוב⁹ "שפת אמת תכון לעד".

ד. בארץ

רגש 'שביעות רצון' מהעבודה חוסם ומגביל את צמיחת האהבה והיראה, ואף יכול לבטלם כליל.

האזהרה "לא תהיה" היא גם על "בארץ" מלשון רצון.

'שביעות רצון' מעמידה על המקום

אך עוד אחת צריך לשית עצות בנפשו, שגם פאשר עובד עבודתו כדבעי, הן בנוגע להשגה שבמח והן בנוגע להמדות שבלב,

הנה גם בהיותו במעמד ומצב בזה, צריך להזהר שלא תהיה לו שביעות רצון מעבודתו, שאז נשאר לעמד על עמדו ואינו מוסיף להלך בעבודתו.

10. ב"ר פ"ה, ח. ובמתנות כהונה שם.

11. תהלים קלט, טז.

12. ברכות כח, ב.

8. תהלים צז, יא.

9. משלי יב, יט.

אָזי מוסיפים ומבטיחים לו מלמעלה ש"לא תהיה (בלשון הבטחה) משפלה ועקרה בארצך".

"אמלא" – גם את הימים החסרים

ועל פי זה יש להוסיף באור במה שנאמר "את מספר ימיך אמלא", אמלא דייקא, שזהו ענין שבא מלמעלה דיקא,

ובזה גופא בלשון נכח, על ידי שלישי המדבר, בחינת עצמות ומהות אין סוף ברוך הוא שלמעלה מהשתלשלות.

[על פי מה שכתב הרמב"ן, שלא כתב משה רבנו התורה כמדבר בעד עצמו כו' אלא כשלישי המדבר.

וכמו "וידבר ה' אל משה לאמר", שאין זה דבורו של משה וכן אין זה דבורו של ה', אלא הוא כשלישי המדבר ומספר אודות דבורו של ה' אל משה.

דשלישי המדבר הוא למעלה מבחינת משה ולמעלה גם מבחינת שם ה', הוא עצמות ומהות אין סוף ברוך הוא, שהוא המדבר ומספר מה מתרחש בסדר ההשתלשלות].

והענין בזה, שגם אם יש איזה פגם וחסרון במספר הימים דעבודת האדם, שהיו אצלו ימים שבהם לא מלא את שליחותו, או אפילו ימים שבהם עשה גם ענינים בלתי רצויים כו' - הרי מצד בחינת 'שלישי המדבר' שלמעלה מהשתלשלות, ששם לא שייך ענין של פגם, מתמלא מספר הימים הקצוב לו, ועוד יותר מכפי הקצוב כו', שכל הימים נעשים מלאים, ולא רק ימים מלאים, אלא גם ימים מאירים.

שליחותו, ואם עובר רגע שאינו עובד עבודתו הרי זה לא רק שהיה יכול להתעלות ולשגשג בעבודתו ולא עשה כן, אלא עוד זאת, שברגע זה שאינו עובד עבודתו מורד¹³ הוא... במלך מלכי המלכים... הקדוש ברוך הוא בכך שאינו ממלא את שליחותו -

הרי לא זו בלבד שלא שייך אצלו הרגש של שביעות רצון, "בארצך", אלא אדרבה, זועק הוא במר נפשו: "מה לי רצון מה לי תענוג, מה לי אהבה מה לי יראה!".

פיצד יכול לחשב על ענינים של 'מדרגות', בה בשעה שצריך לעמוד על המשמר שלא יעבור אפילו רגע אחד במצב של מרידה במלכות, חס ושלום, מצד החסרון במלוי השליחות ברגע זה!?

1. מילוי ההבטחה והימים

כאשר האדם פועל באופן העבודה האמור, גם מלמעלה מבטיחים את לידת וקיום המידות. בנוסף, בזכות עבודה זו זוכים ל"מספר ימיך אמלא" - השם משלים את הימים החסרים, בהם לא בוצעה השליחות כראוי.

מובטח לו ש"לא תהיה!"

והנה כאשר האדם מקיים הצווי "לא תהיה משפלה ועקרה בארצך", שעושה כל אשר ביקלתו שתהיה עבודתו באהבה ויראה אמתיים שיש להם קיום, ומתוך העדר שביעות רצון כו' פנוךר לעיל -

13. בחלק זה הדמאמר פרץ הרבי בבכי רב, והניח ראשו הקדוש על השולחן, ורק לאחר מכן זמן המשיך באמירת המאמר.

התקשרות

אצלר במייל!

התקשרות

chabadisrael.co.il

חב"ד ישראל >> הכתובת שלך לכל עניני יהודי

חב"ד צעירי אומות העולם

חב"ד ישראל

עושים מנוי דיגיטלי ל'התקשרות' ולשאר העלונים השבועיים של צעירי חב"ד ומקבלים את העלונים מדי שבוע ישירות לדואר האלקטרוני שלכם

פרשת משפטים

אזון של הר-סיני

שבגוף? אמר רבי יוחנן בן זכאי: אזון זאת ששמעה על הר סיני 'לא תגנוב', והלך וגנב, תירצע. ואם מוכר עצמו, אזון ששמעה על הר סיני 'כי לי בני ישראל עבדים', והלך וקנה אדון לעצמו, תירצע". בעבד העברי ניכר אפילו בגופו הגשמי הקשר שלו עם מעמד הר סיני, ולכן פתחה התורה דווקא בדינים אלה.

(הרבי - לקוטי שיחות, כרך טז, עמוד 256)

כִּי תִקְנֶה עֶבֶד עֲבָרִי שֵׁשׁ שָׁנִים וְעַבְדְּךָ, וּבִשְׁמִיעַת יֵצֵא לְחֶפְשִׁי חָנֹם (שמות, פרק כא, פסוק ב)

מדוע נבחר דינו של עבד עברי להיות הציווי הראשון בתורה לאחר מתן תורה בהר סיני? אחד מדיני עבד עברי הוא שעבד שמסרב לצאת לחירות לאחר שעבד את אדונו שש שנים, רוצעים את אוזנו במרצע. הסיבה לזה היא, כפי שמסביר רש"י: "ומה ראה אזון להירצע מכל שאר איברים

פיקוח נפש רוחני

היהדות. כשם שאפילו כוהן גדול העובד ביום הכיפורים בקודש הקודשים חייב להפסיק את עבודתו לצורך פיקוח נפש של יהודי אחר, כן הוא גם לגבי פיקוח נפש רוחני. יש להפסיק ולדחות גם דברים נעלים ביותר כדי להציל יהודים מבחינה רוחנית.

והדברים הם גם בקשה ותביעה כלפי מעלה, כביטוי חז"ל "אלוקים כוהן הוא" - שעליו לדחות הכול, כביכול, ולעסוק בהצלתם של ישראל.

(הרבי - שיחת שבת פרשת משפטים תשמ"ה)

וְכִי יוֹד אִישׁ עַל רֵעֵהוּ לְהִרְגוֹ בְּעֶרְמָה מִעַם מִזְבְּחֵי תִקְחֵנּוּ לָמוֹת (פרק כא, פסוק יד)

"מעם מזבחי", ולא "מעל מזבחי"... לא שנו אלא להמית, אבל להחיות – אפלו "מעל מזבחי" (גמרא, יומא, דף פה, עמוד ב)

הגמרא לומדת מהפסוק כי כוהן גדול שהרג בשגגה והלך לעבוד במקדש, אינו נלקח לדין עד שישלים את עבודתו. אך כוהן גדול שיודע ללמד זכות על אדם שנידון בבית דין להריגה, לוקחים אותו גם באמצע עבודתו להעיד בפני בית הדין, כי פיקוח נפש דוחה גם את עבודת בית המקדש. מכאן הוראה נפלאה בכל הנוגע לעבודת הפצת

פרשת תרומה

הפרשה שהיא הרמה

אותם מחומריותם וגשמיותם ומעלה אותם לרוחניות ולקדושה. כך אומר הפתגם הידוע של אדמו"ר הזקן: השם יתברך משפיע לאדם גשמיות, והאדם עושה מהגשמיות - רוחניות.

(הרבי - לקוטי שיחות, כרך יא, עמוד 315)

דָּבָר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וִיָּקָחוּ לִי תְרוּמָה מֵאֵת כָּל אִישׁ אֲשֶׁר יִדְבְּנֵהוּ לִבּוֹ תִּקְחוּ אֶת תְּרוּמַתִּי (פרק כה, פסוק ב)

למילה "תרומה" שני פירושים: הפרשה, והרמה. שני הפירושים משלימים את זה: כאשר יהודי מפרש מרכושו לדברים של קדושה, הוא מרים

הוא רוצה לתת

יכולתו, וצריכים רק למצוא את הגישה המתאימה לעורר אותו.

(הרבי - לקוטי שיחות, כרך ד, עמוד 1275)

יהודי שנודב מממונו לדבר שבקדושה, נותן זאת בכל הלב ועם כל הלב, כפי שאומרת התורה: "אשר ידבנו ליבו". כל יהודי רוצה לתת כפי

הזהב והנחושת יחד

וְזֶאת הַתְּרוּמָה אֲשֶׁר תִּקְחוּ מֵאֵתם זָהָב וְכֶסֶף וְנַחֲשֶׁת (פרק כה, פסוק ג)

על אף שהזהב הוא חומר הגלם החשוב והיקר ביותר, את המשכן וכליו עשו גם מכסף ונחושת. וזאת כדי ללמד אותנו שגם תלמיד חכם ועובד אלוקים אינו רשאי להחזיק עצמו בגדולה ולהבדיל עצמו מפשוטי העם, אלא עליו לרדת מדרגתו ולקרוב - כי לבניית הבית לה' צריכים את כולם. ומצד שני, גם יהודי פשוט לא יחשוב שאינו ראוי לגשת אל הקודש.

(הרבי - לקוטי שיחות, כרך ו, עמוד 106; עמוד 152)

שלוש המתכות - זהב, כסף ונחושת - רומזות לשלושת הסוגים שבעם ישראל: **כסף** - מלשון כיסופים ואהבה, רומז לצדיקים; **זהב** - קשור למידת הגבורה וההעלאה מלמטה למעלה, ורומז לבעלי התשובה שמתגברים על הרע שדבק בהם ומעלים אותו לקדושה; **נחושת** - מלשון נחש, שהוא הגורם לחטא עץ הדעת ושורש לכל החטאים כולם, רומז לרשעים.

ושכנתי בתוך עושי המלאכה

וַעֲשׂוּ לִי מִקְדָּשׁ וְשִׁכְנִיתִי בְּתוֹכָם (פרק כה, פסוק ח)

ברוחניות. ומניין הכוח לבריות, בשר-ודם, להקים מקדש כדמות המקדש העליון? לכן נאמר "ושכנתי בתוכם", בלשון רבים - בתוך כל אחד ואחד מעושי המלאכה. השם מבטיח שתשרה עליהם השכינה, כדי שיוכלו לעשותו כתבניתו העליונה.

(הבעל שם טוב - כתר שם טוב סימן שיט דף מב עמוד ג)

בפסוק נאמר "ועשו לי מקדש" ולא "בית מקדש". כי המקדש הגשמי הוא העתק של ה'מקדש' בעולמות הרוחניים העליונים, כאשר המקדש הגשמי משמש כלי ביטוי של המקדש הרוחני. ולכן לא נאמר "ועשו לי בית (שישמש בעתיד) מקדש", אלא "ועשו לי מקדש". כי מלאכת בניין המשכן הייתה ביטוי מדויק של מקדש הקיים כבר

מידות 'שבורות'

וַעֲשׂוּ אֲרוֹן עֲצֵי שִׁטִּים אֲפִתִּים וְחֲצֵי אֲרָבֹה וְאֹמֶה וְחֲצֵי רַחְבּוֹ וְאֹמֶה וְחֲצֵי קָמֶתוֹ (פרק כה, פסוק י)

הלומד תורה שבירה של ההרגלים והמידות הרעות שלו.

(הרבי הרי"צ - ספר המאמרים קונטרסים, כרך א, עמוד 318)

מידות הארון היו כולן לא שלמות אלא חצויות. הארון רומז לתורה, והתורה צריכה לפעול באדם

אדני קבלת העול

וְאַרְבָּעִים אֲדָנִים כֶּסֶף תַּעֲשֶׂה תַּחַת עֲשָׂרִים הֶקְרָשׁ שְׁנֵי אֲדָנִים תַּחַת הֶקְרָשׁ הָאֶחָד לְשֵׁנִי וְשְׁנֵי אֲדָנִים תַּחַת הֶקְרָשׁ הָאֶחָד לְשֵׁנִי וְיָתִיּוֹ (פרק כו, פסוק יט)

כל אחד. זאת משום שכלי המשכן רומזים לעבודת ה' עם כוחות הנפש, הרצון והעונג, השכל והמידות - ובעבודה הזו יש הבדלים בין יהודי ליהודי, כי כל אחד עובד לפי כוחותיו וחושיו האישיים. לעומת זאת, האדנים רומזים לעבודה של קבלת עול מלכות שמיים פשוטה - ובזה כולם שווים.

(הרבי - לקוטי שיחות, כרך א, עמוד 162)

האדנים נעשו מתרומה שבה כל אחד מעם ישראל תרם, וכולם תרמו במידה שווה. ואילו המשכן וכליו נעשו מתרומות כפי נדבת ליבו של

הסתלקות אדמו"ר הריי"צ, בשבת מברכים חודש אדר.

כז שבט

תשל"ז

הרבי שלח קבוצה שנייה של שלוחים לארץ ישראל, לצפת עיר הקודש.

כה שבט

תרפ"ח

אדמו"ר הריי"צ נסע לביקור בן שבועיים בפולין ובליטא, "לגודל תשוקתי להתראות עם ידידינו אנ"ש והתמימים, ולבקר את ישיבת תומכי תמימים" בוורשה. זאת לאחר שבחודש תשרי עזב הרבי את ברית המועצות והגיע לריגה שבלטביה.

כד שבט

תרמ"ח

נפטרה הרבנית מנוחה רחל סלונים, בתו של אדמו"ר האמצעי.

לפני הסתלקותה ישב ליד מיטתה אחד מרבני חברון, וכשהרגיש שאלה רגעיה האחרונים רצה לצאת ולקרוא למניין אנשים שיהיו בבית בעת יציאת הנשמה, אך הרבנית אמרה: "אין זמן לכך. אבותיי נמצאים איתי כאן", ומיד יצאה נשמתה.

בהלווייתה השתתפו כל יהודי חברון, אשכנזים וספרדים. ילדי העיר הלכו לפני המיטה כשנרות דולקים בידיהם ופזמוני תהלים בפהם.

הרבנית מנוחה רחל נטמנה בבית העלמין של חברון.

תש"י

הרבי מתוועד עם הקהל בפעם הראשונה לאחר

לוח חב"ד

על פי הספר
"הלכות ומנהגי חב"ד"

שבת קודש פרשת משפטים

כד שבט

שבת מברכים חודש אדר

תהלים

בבוקר לפני התפילה אומרים את כל התהלים בציבור¹. נוהגים לומר את התהלים לבושים בחליפה וכובע וחגורים באבנט².

אחרי אמירת כל התהלים, מי שאין לו הורים יאמר קדיש יתום. ואם יש חיוב (יארציט או מישוה בשנת אבל), יאמר קדיש יתום אחרי אמירת כל ספר בתהלים (לאחר אמירת ה"יהי רצון")³.

אחרי אמירת התהלים לומדים בציבור במשך כשעה מאמר חסידות שיהיה מובן לכולם, ואחר כך מתפללים⁴.

3. אג"ק של הרבי כרך י' עמ' דש. ס' המנהגים עמ' 30 ועמ' 55.

4. אג"ק ח"ד עמ' תכג, קובץ מכתבים שבסו"ס תהלים 'אהל יוסף יצחק'.

1. אג"ק אדמו"ר מהוריי"צ ח"ג עמ' תל.

2. כך נוהג הרבי וכל הציבור עימו.

וללמוד מפרושי חז"ל על נושאים אלו¹⁴, לפחות פירוש אחד על פסוק אחד¹⁵.

יום המישי כט שבט

ערב ראש חודש אדר

בערב ראש חודש יש להוסיף בלימוד תורה, בתפילה ובנתינת צדקה¹⁶, וכן מחלקים לצדקה את מה שהצטבר בקופות הצדקה במהלך החודש¹⁷.

בתפילת מנחה לא אומרים תחנון.

ליל ראש חודש

בתפילת ערבית, וכן בכל התפילות בראש חודש, "חיוב" לא עומד חזן¹⁸.

לא מכריזים "יעלה ויבוא" לפני שמונה עשרה בערבית ולא בשחרית מחר ומוחרתיים, אלא מזכירים לציבור בדפיקה על השולחן וכדומה¹⁹. מי ששכח לומר "יעלה ויבוא" בתפילת ערבית, אינו חוזר ומתפלל.

מנהגי ראש חודש

מי ששכח לומר "יעלה ויבוא" בברכת המזון - מהערב ועד השקיעה מוחרתיים²⁰ - אם נזכר אחרי שאמר את שם השם בברכת "בונה ברחמיו ירושלים", אומר אחרי סיום ברכת "בונה ברחמיו: ברוך . . שנתן ראשי חודשים לעמו ישראל לזיכרון". ואם נזכר אחרי שכבר התחיל לומר "ברוך" של הברכה הבאה, ממשיך את ברכת המזון ולא חוזר²¹.

הנשים נוהגות לא לעשות מלאכות מסוימות בראש חודש, כמו תפירה²² וגיהוץ של בגדים שלא צריך לאותו יום²³ - בכל מקום לפי מנהגו²⁴.

קריאת התורה

בקריאת המילים "שור אִיִּבָּה"²⁵, יש להשמיע ברור את ניקוד ה'חיריק' שתחת הו"ד (בשונה מהמילה "אִיִּבָּה"²⁶ שם הו"ד ללא חיריק, והבי"ת בסגול).

ברכת החודש

לפני ברכת החודש מכריזים את זמן מולד הירח, כי נכון שיידעו את זמן המולד לפני שמברכים את החודש²⁷.

מולד הירח בלילה שבין חמישי לשישי, בשעה 19:02.

החזן בברכת החודש (זה לא מוכרח להיות החזן של שחרית או של מוסף) אומר את הברכה בעמידה, וגם הציבור עומד.

החזן לוקח את ספר התורה ומחזיק אותו בידו באמירת ברכת החודש²⁸.

בברכת החודש אומרים: "ראש חודש אָדָר ביום השישי וְכִּיּוֹם הַשַּׁבָּת קודש הבא עלינו לטובה". לא אומרים "אב הרחמים"²⁹.

אחרי התפילה עורכים התוועדות בבית הכנסת³⁰, באופן כזה שאחר כך יאכלו סעודת שבת בבית ומשיכו את ההתוועדות עם בני הבית³¹. כדאי שגם הנשים והבנות יערכו התוועדות³².

"משנכנס אדר מרבין בשמחה". שמחת חודש אדר היא החל משבת מברכים אדר, בו מתחילה ה'כניסה' אל חודש אדר³³.

יום ראשון כה שבט

בלימוד החומש היומי של פרשות תרומה ותצווה, במקומות בהם מבוארים פרטי הציוויים על עשיית המשכן וכליו, כדאי ונכון להוסיף

עמ' 192, לוח 'היום-יום' כי כסלו וספר המנהגים עמ' 30.

5. פרק כג, פסוק ד

6. להלן, פסוקים כב, כז.

7. סידור אדמוה"ו. ליקוטי מהרי"ח (בראש ח"ג, בהשמות לח"ב פחב), ושערי-רחמים על השערי-אפרים שער י ס"ק מז.

8. קצות השולחן סי' פג בבדה"ש ס"ק י, משערי אפרים שם סל"ו. ראה משנה-ברורה סי' קמו בשער-הציון ס"ק יח.

9. סידור אדמוה"ו. לוח כולל חב"ד.

10. היום-יום, ל' בניסן.

11. אג"ק כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו כרך י עמ' ג.

12. ספר המנהגים עמ' 30. לקוטי-שיחות, כרך טז, עמ' 523.

13. ספר-השיחות תשמ"ט ח"א עמ' 303 הערה 112. ספר-השיחות תש"נ

ח"א עמ' 309 סוף סעיף י.

14. נלקטו בחומש 'תורה תמימה' ו'תורה שלימה' וכדומה.

15. ספר-השיחות תשמ"ט ח"א עמ' 252.

16. התוועדות תשמ"ו ח"ג ס"ע 593.

17. ספר-המנהגים עמ' 77.

18. ספר-המנהגים עמ' 36, 8.

19. שם, וס' דיני ומנהגי ראש-חודש - חב"ד פ"ז הערה 4.

20. קצות-השולחן סי' מז ס"ד ע"פ סידור אדמוה"ו.

21. שו"ע אדמוה"ו סי' קפח ס"י. סידור אדמוה"ו.

22. 'תורת מנחם - התוועדות' תשמ"מ ח"ב עמ' 948.

23. שערי-תשובה ס"ק ג. כף-החיים ס"ק ללב.

24. שו"ע ורמ"א סי' תיז ס"א.

שניים מקרא ואחד תרגום

מוקדש לע"נ הרה"ת ר' מנחם מענדל הכהן ב"ר הרה"ת יהושע זעליק
הכהן ע"ה ומרת גאלדא בת הרה"ת מרדכי ירחמיאל חיים לימא ע"ה

א וְאֵלֶּה הַמִּשְׁפָּטִים אֲשֶׁר תִּשִּׂים לַפְּנִיָּהִם: וְאֵלֶּה
הַמִּשְׁפָּטִים אֲשֶׁר תִּשִּׂים לַפְּנִיָּהִם: וְאֵלֶּה דִּינָא דִּי
תְּסַדֵּר קְדָמִיהוּן: ב כִּי תִקְנֶה עֶבֶד עֲבָדִי שֵׁשׁ
שָׁנִים עֶבֶד וּבִשְׁבַעַת יָצָא לְחֻפְשִׁי חָנָם: כִּי
תִקְנֶה עֶבֶד עֲבָדִי שֵׁשׁ שָׁנִים עֶבֶד וּבִשְׁבַעַת יָצָא
לְחֻפְשִׁי חָנָם: אֲרִי תִזְכֶּן עֲבָדָא בֶרֶשׁ יִשְׂרָאֵל שֶׁתָּ
שָׁנִי יִפְלֹחַ וּבִשְׁבִיעֶתָא יִפּוֹק לְבֶר חוֹרִין מִגֵּן:
ג אִם-בְּגֹפּוֹ יָבֵא בְּגֹפּוֹ יֵצֵא אִם-בְּעַל אִשָּׁה הוּא
וְיֵצֵאָה אִשְׁתּוֹ עִמּוֹ: אִם-בְּגֹפּוֹ יָבֵא בְּגֹפּוֹ יֵצֵא
אִם-בְּעַל אִשָּׁה הוּא וְיֵצֵאָה אִשְׁתּוֹ עִמּוֹ: אִם
בְּלַחְדוּדֵיהּ יֵעֹל בְּלַחְדוּדֵיהּ יִפּוֹק אִם בְּעַל אִתְּתָא
הוּא וְתִפּוֹק אִתְּתָא עִמָּה: ד אִם-אֲדָנִיו יִתֵּן-לּוֹ
אִשָּׁה וְיִלְדֶּה-לּוֹ בָנִים אֹו בָנוֹת הָאִשָּׁה וְיִלְדֶּיהָ
תְּהִיָּה לְאֲדֹנֶיהָ וְהוּא יֵצֵא בְּגֹפּוֹ: אִם-אֲדָנִיו
יִתֵּן-לּוֹ אִשָּׁה וְיִלְדֶּה-לּוֹ בָנִים אֹו בָנוֹת הָאִשָּׁה
וְיִלְדֶּיהָ תְּהִיָּה לְאֲדֹנֶיהָ וְהוּא יֵצֵא בְּגֹפּוֹ: אִם רְבוּנָה
יִתֵּן לָהּ אִתְּתָא וְתִלִּיד לָהּ בְּנִין אֹו בָנָן אִתְּתָא
וּבְנָתָא תְּהִי לְרְבוּנָתָא וְהוּא יִפּוֹק בְּלַחְדוּדֵיהּ:
ה וְאִם-אָמֹר יֹאמֵר הָעֶבֶד אֶהְבֵּתִי אֶת-אֲדָנִי
אֶת-אִשְׁתִּי וְאֶת-בְּנֵי לֹא אֵצֵא חֻפְשִׁי: וְאִם-אָמֹר
יֹאמֵר הָעֶבֶד אֶהְבֵּתִי אֶת-אֲדָנִי אֶת-אִשְׁתִּי וְאֶת-בְּנֵי
לֹא אֵצֵא חֻפְשִׁי: וְאִם מִימֵר יִימֵר עֲבָדָא רַחֲמִימָנָא
יֵת רְבוּנִי יֵת אִתְּתִי וְיֵת בְּנֵי לֹא אֵפּוֹק לְבֶר חוֹרִין:
ו וְהִגִּישׁוּ אֲדָנִיו אֶל-הָאֱלֹהִים וְהִגִּישׁוּ אֶל-הַדָּלֶת
אֹו אֶל-הַמְּזוּזָה וְרָצַע אֲדָנִיו אֶת-אֹזְנוֹ בְּמִרְצַע
וְעִבְדוֹ לְעֵלָם: וְהִגִּישׁוּ אֲדָנִיו אֶל-הָאֱלֹהִים וְהִגִּישׁוּ
אֶל-הַדָּלֶת אֹו אֶל-הַמְּזוּזָה וְרָצַע אֲדָנִיו אֶת-אֹזְנוֹ
בְּמִרְצַע וְעִבְדוֹ לְעֵלָם: וְיִקְרְבָנָה רְבוּנָה לְקִדְּם
דִּינָא וְיִקְרְבָנָה לְזוֹת דָּשָׂא אֹו לְזוֹת (דִּילֻת) מְזוּזָתָא
וְיִרְצַע רְבוּנָה יֵת אֹודָנָה בְּמִרְצַעָא וְיִחִי לָהּ עֶבֶד
פֹּלַח לְעֵלָם: ז וְכִי-יִמְכֹּר אִישׁ אֶת-בִּתּוֹ לְאִמָּה
לֹא תֵצֵא בְּצֵאת הָעֲבָדִים: וְכִי-יִמְכֹּר אִישׁ אֶת-
בִּתּוֹ לְאִמָּה לֹא תֵצֵא בְּצֵאת הָעֲבָדִים: וְאֲרִי יִזְכֶּן

גְּבֵר יֵת בְּרִתּוֹ לְאִמָּהוּ לֹא תִפּוֹק כְּמִפְקָנוֹת
עֲבָדָא: ח אִם-רָעָה בְּעִינֵי אֲדֹנֶיהָ כְּתִיב אֲשֶׁר-
לֹא קָרִי אֲשֶׁר-לּוֹ יַעֲדָה וְהַפְּדָה לְעַם נִכְרִי
לֹא-יִמְשַׁל לְמִכְרָה בְּבִגְדוֹ-כֶּה: אִם-רָעָה בְּעִינֵי
אֲדֹנֶיהָ אֲשֶׁר-לּוֹ יַעֲדָה וְהַפְּדָה לְעַם נִכְרִי לֹא-יִמְשַׁל
לְמִכְרָה בְּבִגְדוֹ-כֶּה: אִם בִּישָׂא בְּעִינֵי רְבוּנָה
דִּיקְיָמָה לָהּ וְיִפְרָקְנָה לְגֵבֶר אַחֲרָן לִית לָהּ רִשׁוֹ
לְרְבוּנָה בְּמִשְׁלִטָה כֶּה: ט וְאִם-לִכְנֹו יֵיעֲדָנָה
בְּמִשְׁפֹּט הַבָּנוֹת יַעֲשֶׂה-לָּהּ: וְאִם-לִכְנֹו יֵיעֲדָנָה
בְּמִשְׁפֹּט הַבָּנוֹת יַעֲשֶׂה-לָּהּ: וְאִם לְכֶרָה יִקְיָמָנָה
כֶּה לְכַת בְּנַת יִשְׂרָאֵל יַעֲבֹד לָהּ: י אִם-אֶחָרָת
יִקְחֶלּוּ שְׂאֵרָה כְּסוּתָהּ וְעִנְתָּהּ לֹא יִגְרַע: אִם-
אֶחָרָת יִקְחֶלּוּ שְׂאֵרָה כְּסוּתָהּ וְעִנְתָּהּ לֹא יִגְרַע:
אִם אֶחָרָתָא יִסֵּב לָהּ זִינָה כְּסוּתָהּ וְעִנְתָּהּ לֹא
יִתְמַנֵּעַ: יא וְאִם-שְׁלֹש-אַלֶּה לֹא יַעֲשֶׂה לָהּ
וְיֵצֵאָה חָנָם אִין כְּסָף: וְאִם-שְׁלֹש-אַלֶּה לֹא יַעֲשֶׂה
לָהּ וְיֵצֵאָה חָנָם אִין כְּסָף: וְאִם תִּלַּת אֲלִין לֹא
יַעֲבֹד לָהּ וְתִפּוֹק מִגֵּן בְּלֹא כְּסָף: ס י כִּי מִכָּה אִישׁ
וְזָמַת מוֹת יוֹמָת: מִכָּה אִישׁ וְזָמַת מוֹת יוֹמָת:
דִּימַחֲי לְאָנֶשׁ וְיִקְטִלָנָה אִתְּקִטְלָא יִתְקַטֵּל:
יג וְאִשָּׁר לֹא צָדָה וְהָאֱלֹהִים אָנָּה לִידּוֹ וְשִׁמְתִּי
לְךָ מְקוֹם אֲשֶׁר יָנוּם שְׁמָה: וְאִשָּׁר לֹא צָדָה
וְהָאֱלֹהִים אָנָּה לִידּוֹ וְשִׁמְתִּי לְךָ מְקוֹם אֲשֶׁר יָנוּם
שְׁמָה: וְדִי לֹא כָמֵן לָהּ וּמִן קִדְּם יִי אִתְּמַסֵּר לִידָה
וְאִשְׁוִי לְךָ אֶתֶר דִּיעֲרוֹק לְתַמָּן: סד וְכִי-יִזְוֹד אִישׁ
עַל-רַעְהוֹ לְהִרְגֹו בְּעִרְמָה מִעַם מִזְבְּחִי תִקְחֶנּוּ
לְמוֹת: וְכִי-יִזְוֹד אִישׁ עַל-רַעְהוֹ לְהִרְגֹו בְּעִרְמָה
מִעַם מִזְבְּחִי תִקְחֶנּוּ לְמוֹת: וְאֲרִי יִרְשַׁע גְּבֵר עַל
חֲבֵרָה לְמִקְטָלָה בְּנִכְלִיו מִן מִדְּבָחִי תִדְּבָרְנָה
לְמָמַת: סו וּמִכָּה אָבִיו וְאִמּוֹ מוֹת יוֹמָת: וּמִכָּה
אָבִיו וְאִמּוֹ מוֹת יוֹמָת: וְדִימַחֲי אָבוּיָהּ וְאִמָּהּ
אִתְּקִטְלָא יִתְקַטֵּל: סז וְגִיב אִישׁ וּמִכְרֹו וְנִמְצָא
בִּידּוֹ מוֹת יוֹמָת: וְגִיב אִישׁ וּמִכְרֹו

נָפֶשׁ: וְאִם־אָסוֹן יִהְיֶה וְנִתְּתָה נֶפֶשׁ תַּחַת נֶפֶשׁ:
וְאִם מוֹתָא יִהְיֶה וְתַתֵּן נֶפֶשׁא חֶלְף נֶפֶשׁא: כו עֵין
תַּחַת עֵין שֵׁן תַּחַת שֵׁן יָד תַּחַת יָד רִגְלָא תַּחַת
רִגְלָא: עֵין תַּחַת עֵין שֵׁן תַּחַת שֵׁן יָד תַּחַת יָד רִגְלָא
תַּחַת רִגְלָא: עֵינָא חֶלְף עֵינָא שֵׁנָא חֶלְף שֵׁנָא יָדָא
חֶלְף יָדָא רִגְלָא חֶלְף רִגְלָא: כז כּוּיָהּ תַּחַת כּוּיָהּ
פִּצֵּעַ תַּחַת פִּצֵּעַ חֲבוּרָה תַּחַת חֲבוּרָה: כּוּיָהּ
תַּחַת כּוּיָהּ פִּצֵּעַ תַּחַת פִּצֵּעַ חֲבוּרָה תַּחַת חֲבוּרָה:
כּוּזָא חֶלְף כּוּזָא פִּדְעָא חֶלְף פִּדְעָא מִשְׁקוּפִי
חֶלְף מִשְׁקוּפִי: ס וּכְיִיבָהּ אִישׁ אֶת־עֵין עֲבָדוּ
אוֹ־אֶת־עֵין אִמְתּוֹ וְשִׁחַתָּהּ לַחֲפָשִׁי יִשְׁלַחְנוּ
תַּחַת עֵינוֹ: וּכְיִיבָהּ אִישׁ אֶת־עֵין עֲבָדוּ אוֹ־אֶת־
עֵין אִמְתּוֹ וְשִׁחַתָּהּ לַחֲפָשִׁי יִשְׁלַחְנוּ תַּחַת עֵינוֹ:
וְאֵרִי יִמְחִי גִבְרִי יֵת עֵינָא דְעֲבָדָה אוֹ יֵת עֵינָא
דְאִמְתָּה וְיִחַבְלָנָה לְכַר חוֹרִין יִפְטָרָה חֶלְף עֵינָה:
כז וְאִם־שֵׁן עֲבָדוּ אוֹ־שֵׁן אִמְתּוֹ יִפִּיל לַחֲפָשִׁי
יִשְׁלַחְנוּ תַּחַת שֵׁנוֹ: וְאִם־שֵׁן עֲבָדוּ אוֹ־שֵׁן אִמְתּוֹ
יִפִּיל לַחֲפָשִׁי יִשְׁלַחְנוּ תַּחַת שֵׁנוֹ: וְאִם שֵׁנָא דְעֲבָדָה
אוֹ שֵׁנָא דְאִמְתָּה יִפִּיל לְכַר חוֹרִין יִפְטָרָה חֶלְף
שֵׁנָה: כח וּכְיִיבָהּ שׁוֹר אֶת־אִישׁ אוֹ אֶת־אִשָּׁה
וּמֵת סָקוֹל יִסָּקֵל הַשּׁוֹר וְלֹא יֵאָכֵל אֶת־בִּשְׂרוֹ
וּבָעַל הַשּׁוֹר נָקִי: וּכְיִיבָהּ שׁוֹר אֶת־אִישׁ אוֹ
אֶת־אִשָּׁה וּמֵת סָקוֹל יִסָּקֵל הַשּׁוֹר וְלֹא יֵאָכֵל
אֶת־בִּשְׂרוֹ וּבָעַל הַשּׁוֹר נָקִי: וְאֵרִי יֵגַח תּוֹרָא יֵת
גִּבְרָא אוֹ יֵת אִתְּמָא וַיְמִית אֶתְרַגְמָא יִתְרַגְס תּוֹרָא
וְלֹא יִתְאַבֵּל יֵת בִּסְרָה וּמְרָה דְתּוֹרָא יְהִי זַכָּא:
כט וְאִם שׁוֹר נִגַּח הוּא מִתְמַל שְׁלֵשִׁם וְהוּעַד
בִּבְעָלָיו וְלֹא יִשְׁמְרֵנוּ וְהִמִּית אִישׁ אוֹ אִשָּׁה
הַשּׁוֹר יִסָּקֵל וְגַם־בִּעָלָיו יוּמָת: וְאִם שׁוֹר נִגַּח
הוּא מִתְמַל שְׁלֵשִׁם וְהוּעַד בִּבְעָלָיו וְלֹא יִשְׁמְרֵנוּ
וְהִמִּית אִישׁ אוֹ אִשָּׁה הַשּׁוֹר יִסָּקֵל וְגַם־בִּעָלָיו
יוּמָת: וְאִם תּוֹר נִגַּח הוּא מִתְמַלִּי וּמִדְקֻמוּהִי
וַיִּפְסְהֵד בְּמְרָה וְלֹא נְטָרָה וַיִּקְטוֹל גִּבְרָא אוֹ
אִתְּמָא תּוֹרָא יִתְרַגְס וְאֵף מְרָה יִתְקַטֵּל: ל אִם־

וְנִמְצָא כִּידוֹ מוֹת יוּמָת: וְדִיגְנוּב נֶפֶשׁא מִן בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל וַיִּזְבְּנָה וַיִּשְׁתַּכַּח בִּידָה אֶתְקַטֵּלָא
יִתְקַטֵּל: ס י וּמִקְלָל אָבִיו וְאִמּוֹ מוֹת יוּמָת:
וּמִקְלָל אָבִיו וְאִמּוֹ מוֹת יוּמָת: וְדִילוּט אָבוּהִי
וְאִמָּה אֶתְקַטֵּלָא יִתְקַטֵּל: ס יי וּכְיִירִיבֵן אֲנָשִׁים
וְהִפְה־אִישׁ אֶת־רַעְהוּ בְּאֵבֶן אוֹ בְּאִגְרָף וְלֹא
יָמוּת וְנִפְל לְמִשְׁכָּב: וּכְיִירִיבֵן אֲנָשִׁים וְהִפְה־אִישׁ
אֶת־רַעְהוּ בְּאֵבֶן אוֹ בְּאִגְרָף וְלֹא יָמוּת וְנִפְל
לְמִשְׁכָּב: וְאֵרִי יִנְצוֹן גִּבְרִין וַיִּמְחִי גִבְרִי יֵת חֲבֵרָה
בְּאֵבֶן אוֹ בְּכוּרְמִיזָא וְלֹא יָמוּת וַיִּפֵּל לְבוּטְלָן:
יז אִם־יָקוּם וְהִתְהַלֵּךְ בַּחוּץ עַל־מִשְׁעָנָתוֹ וְנִקְהָ
הַמִּכָּה רַק שְׁבָתוֹ יִתֵּן וּרְפָא יִרְפָּא: אִם־יָקוּם
וְהִתְהַלֵּךְ בַּחוּץ עַל־מִשְׁעָנָתוֹ וְנִקְהָ הַמִּכָּה רַק
שְׁבָתוֹ יִתֵּן וּרְפָא יִרְפָּא: אִם יָקוּם וַיִּהְיֶה בְּבִרָא
עַל בּוּרְיָה וַיְהִי זַכָּא מְחִיא לְחוּד בּוּטְלָנָה יִתֵּן
וְאֵגֵר אֶסְיָא יִשְׁלֵם: ס

שני כ וּכְיִיבָהּ אִישׁ אֶת־עֲבָדוֹ אוֹ אֶת־אִמְתּוֹ
בְּשִׁבְטֵי וּמָת תַּחַת יָדוֹ נָקָם יִנָּקָם: וּכְיִיבָהּ אִישׁ
אֶת־עֲבָדוֹ אוֹ אֶת־אִמְתּוֹ בְּשִׁבְטֵי וּמָת תַּחַת יָדוֹ
נָקָם יִנָּקָם: וְאֵרִי יִמְחִי גִבְרִי יֵת עֲבָדָה אוֹ יֵת
אִמְתָּה בְּשִׁלְטָן וַיְמִית תַּחֲוֹת יָדָה אֶתְדָנָא יִתְדֵן:
כא אִךְ אִם־יוֹם אוֹ יוֹמִים יַעֲמֹד לֹא יָקָם כִּי
כִסְפוֹ הוּא: אִךְ אִם־יוֹם אוֹ יוֹמִים יַעֲמֹד לֹא יָקָם
כִּי כִסְפוֹ הוּא: בָּרָם אִם יוּמָא אוֹ תְרִין יוּמִין
יִתְקִים לֹא יִתְדֵן אֵרִי כִסְפָּה הוּא: ס ככ וּכְיִינְצוּ
אֲנָשִׁים וְנִגְפוּ אִשָּׁה הָרָה וַיִּצְאוּ יִלְדֶיהָ וְלֹא
יְהִיה אָסוֹן עָנּוּשׁ יַעֲנֹשׁ כַּאֲשֶׁר יִשִּׁית עָלָיו בְּעַל
הָאִשָּׁה וְנָתַן בְּפִלְלִים: וּכְיִינְצוּ אֲנָשִׁים וְנִגְפוּ
אִשָּׁה הָרָה וַיִּצְאוּ יִלְדֶיהָ וְלֹא יְהִיה אָסוֹן עָנּוּשׁ
יַעֲנֹשׁ כַּאֲשֶׁר יִשִּׁית עָלָיו בְּעַל הָאִשָּׁה וְנָתַן
בְּפִלְלִים: וְאֵרִי יִנְצוֹן גִּבְרִין וַיִּמְחִין אִתְּמָא מַעֲדִיא
וַיִּפְקוּן וְלִדְהָא וְלֹא יִהְיֶה מוֹתָא אֶתְגַּבָּא יִתְגַּבִּי
כְּמָא דִישׁוּי עֲלוּהִי בְעִלָּה דְאִתְּמָא וַיִּתֵּן עַל מִימֵר
דְּנִינְיָא: כג וְאִם־אָסוֹן יִהְיֶה וְנִתְּתָה נֶפֶשׁ תַּחַת

כָּפַר יוֹשֶׁת עָלָיו וְנָתַן פְּדִיּוֹן נַפְשׁוֹ כָּכֵל אֲשֶׁר-
יוֹשֶׁת עָלָיו: אִם-כָּפַר יוֹשֶׁת עָלָיו וְנָתַן פְּדִיּוֹן נַפְשׁוֹ
כָּכֵל אֲשֶׁר-יוֹשֶׁת עָלָיו: אִם מָמוֹן יִשְׁוֹן עֲלוֹהֶי
וַיִּתֵּן פִּדְיוֹן נַפְשָׁה כָּכֵל דִּישׁוֹן עֲלוֹהֶי: לֹא אוֹ-בֵן
יָגֹחַ אוֹ-בֵת יָגֹחַ כְּמִשְׁפַּט הַזֶּה יַעֲשֶׂה לּוֹ: אוֹ-בֵן
יָגֹחַ אוֹ-בֵת יָגֹחַ כְּמִשְׁפַּט הַזֶּה יַעֲשֶׂה לּוֹ: אוֹ לְבַר
יִשְׂרָאֵל יָגֹחַ תּוֹרָא אוֹ לְבַת יִשְׂרָאֵל יָגֹחַ כְּדִינָא
הַדִּין יִתְעַבֵּד לָהּ: לֹא אִם-עֵבֶד יָגֹחַ הַשּׁוֹר אוֹ
אִמָּה בֶסֶף וְשְׁלִשִׁים שְׁקָלִים יִתֵּן לְאֲדֹנָיו
וְהַשּׁוֹר יִפְקַל: אִם-עֵבֶד יָגֹחַ הַשּׁוֹר אוֹ אִמָּה
בֶסֶף וְשְׁלִשִׁים שְׁקָלִים יִתֵּן לְאֲדֹנָיו וְהַשּׁוֹר יִפְקַל:
אִם לְעַבְדָּא יָגֹחַ תּוֹרָא אוֹ לְאִמָּתָא בֶסֶף תְּלָתִין
סִלְעִין יִתֵּן לְרַבּוֹנָה וְתוֹרָא יִתְרַגֵּם: ס לֹא כִי-יִפְתַּח
אִישׁ בּוֹר אוֹ כִי-יִכְרֶה אִישׁ בֶּר וְלֹא יִכְסְנוּ
וְנִפְלִשְׁמָה שׁוֹר אוֹ חֲמוֹר: וְכִי-יִפְתַּח אִישׁ בּוֹר
אוֹ כִי-יִכְרֶה אִישׁ בֶּר וְלֹא יִכְסְנוּ וְנִפְלִשְׁמָה שׁוֹר
אוֹ חֲמוֹר: וְאִרִי יִפְתַּח גֹּבֵר גּוֹב אוֹ אִרִי יִכְרֶה גֹבֵר
גּוֹב וְלֹא יִכְסְנוּ וְיִפֹּל תַּמָּן תּוֹרָא אוֹ חֲמָרָא:
לֹא בַּעַל הַבּוֹר יִשְׁלֹם בֶסֶף יָשִׁיב לְבַעֲלָיו וְהַמֶּת
יִהְיֶה-לּוֹ: בַּעַל הַבּוֹר יִשְׁלֹם בֶסֶף יָשִׁיב לְבַעֲלָיו
וְהַמֶּת יִהְיֶה-לּוֹ: מִרִי דִגְבָא יִשְׁלֹם כֶּסֶף יִתֵּיב
לְמַרְוֵהּ וּמִיתָא יִהְיָ דִּלְהָ: ס לֹא וְכִי-יִגָּף שׁוֹר
אִישׁ אֶת-שׁוֹר רֵעֵהוּ וּמָת וּמָכְרוּ אֶת-הַשּׁוֹר
הַחַי וְחִצּוֹ אֶת-כֶּסְפוֹ וְגַם אֶת-הַמֶּת יִחְצֹן:
וְכִי-יִגָּף שׁוֹר-אִישׁ אֶת-שׁוֹר רֵעֵהוּ וּמָת וּמָכְרוּ
אֶת-הַשּׁוֹר הַחַי וְחִצּוֹ אֶת-כֶּסְפוֹ וְגַם אֶת-הַמֶּת
יִחְצֹן: וְאִרִי יִגּוֹף תּוֹר דִּגְבַר יֵת תּוֹרָא דְחִכְרָה
וַיָּמוּת וַיִּזְבְּנוּ יֵת תּוֹרָא חָיָא וַיִּפְלְגוּן יֵת כֶּסְפָּה
וְאִף יֵת דְּמִי מִיתָא וַיִּפְלְגוּן: לֹא אוֹ נֹדַע כִּי שׁוֹר
נִגַּח הוּא מִתְּמוֹל שְׁלֹשִׁים וְלֹא יִשְׁמְרֵנוּ בְּעָלָיו
שְׁלֹשִׁים יִשְׁלֹם שׁוֹר תַּחַת הַשּׁוֹר וְהַמֶּת יִהְיֶה-לּוֹ:
אוֹ נֹדַע כִּי שׁוֹר נִגַּח הוּא מִתְּמוֹל שְׁלֹשִׁים וְלֹא
יִשְׁמְרֵנוּ בְּעָלָיו שְׁלֹשִׁים יִשְׁלֹם שׁוֹר תַּחַת הַשּׁוֹר
וְהַמֶּת יִהְיֶה-לּוֹ: אוֹ אֶתִידַע אִרִי תּוֹר נִגַּח הוּא

מִתְּמוֹל וּמִדְּקֻמוּהִי וְלֹא נִטְרָה מִרָה שְׁלָמָא
יִשְׁלֹם תּוֹרָא חֲלָף תּוֹרָא וּמִיתָא יִהְיָ דִּלְהָ: ס
לֹא כִי יִגְבֵּי-אִישׁ שׁוֹר אוֹ-שֶׁה וּמָכְרוּ אוֹ מָכְרוּ
חֲמִשָּׁה בְּכָר יִשְׁלֹם תַּחַת הַשּׁוֹר וְאֶרְבַּע-צֶאֱנָן
תַּחַת הַשֶּׁה: כִּי יִגְבֵּי-אִישׁ שׁוֹר אוֹ-שֶׁה וּמָכְרוּ אוֹ
מָכְרוּ חֲמִשָּׁה בְּכָר יִשְׁלֹם תַּחַת הַשּׁוֹר וְאֶרְבַּע-צֶאֱנָן
תַּחַת הַשֶּׁה: אִרִי יִגְבֹּב גֹּבֵר תּוֹר אוֹ אִמָּר וַיִּכְסְנוּ
אוֹ וַיִּבְנֶנָה חֲמִשָּׁא תוֹרִין יִשְׁלֹם חֲלָף תּוֹרָא וְאֶרְבַּע
עֶצָא חֲלָף אִמָּרָא: א אִם-בְּמַחְתֶּרֶת יִמָּצֵא הַגֹּבֵב
וְהַכֹּהֵן וּמָת אִין לֹא דְמִים: אִם-בְּמַחְתֶּרֶת יִמָּצֵא
הַגֹּבֵב וְהַכֹּהֵן וּמָת אִין לֹא דְמִים: אִם בְּמַחְתֶּרֶת
יִשְׁתַּכַּח גֹּבֵב וַיִּתְּמַחֵי וַיָּמוּת לִית לָהּ דָּם:
ב אִם-זֹרְחָה הַשֶּׁמֶשׁ עָלָיו דְּמִים לֹא שְׁלֹם יִשְׁלֹם
אִם-אִין לֹא וְנִמְכַּר בְּגִבְתּוֹ: אִם-זֹרְחָה הַשֶּׁמֶשׁ
עָלָיו דְּמִים לֹא שְׁלֹם יִשְׁלֹם אִם-אִין לֹא וְנִמְכַּר
בְּגִבְתּוֹ: אִם עֵינָא דְסִהְדִיָא נִפְלַת עֲלוֹהִי דְמָא לָהּ
שְׁלָמָא יִשְׁלֹם אִם לִית לָהּ וַיִּנְדְּבֵן בְּגִבְתָּהּ:
ג אִם-הִמָּצֵא תְּמוּצָא בִידּוֹ הַגֹּבֵב מִשּׁוֹר עַד-
חֲמוֹר עַד-שֶׁה חַיִּים שְׁנַיִם יִשְׁלֹם: אִם-הִמָּצֵא
תְּמוּצָא בִידּוֹ הַגֹּבֵב מִשּׁוֹר עַד-חֲמוֹר עַד-שֶׁה חַיִּים
שְׁנַיִם יִשְׁלֹם: ס אִם אֶשְׁתַּכַּחַא יִשְׁתַּכַּח בִּידָה
גִּבְתָּא מִתּוֹר עַד חֲמָר עַד אִמָּר דִּאֲנוֹן חַיִּין עַל
חַד תְּרִין יִשְׁלֹם:

שְׁלִישִׁי ד כִּי יִבְעֶר-אִישׁ שְׂדֵה אוֹ-כֶרֶם וְשָׁלַח
אֶת-בְּעִירוֹ וּבִעֵר בְּשְׂדֵה אַחֵר מִיֵּטֵב שְׂדֵהוּ
וּמִיֵּטֵב כֶּרְמוֹ יִשְׁלֹם: כִּי יִבְעֶר-אִישׁ שְׂדֵה אוֹ-כֶרֶם
וְשָׁלַח אֶת-בְּעִירוֹ וּבִעֵר בְּשְׂדֵה אַחֵר מִיֵּטֵב שְׂדֵהוּ
וּמִיֵּטֵב כֶּרְמוֹ יִשְׁלֹם: אִרִי יֹאכִיל גֹּבֵר חֶקֶל אוֹ כֶרֶם
וְיִשְׁלַח יֵת בְּעִירָה וַיִּיכּוֹל בְּחֶקֶל אַחֲרָן שֹׁפֵר
חֶקֶלָה וּשְׁפָר כֶּרְמָה יִשְׁלֹם: ס ה כִּי-תִצָּא אִשׁ
וּמִצָּאָה קִצִּים וְנֹאכַל גְּדִישׁ אוֹ חֶקֶמָה אוֹ
הַשְּׂדֵה שְׁלֹם יִשְׁלֹם הַמְּבִעֵר אֶת-הַבְּעִירָה: כִּי-
תִצָּא אִשׁ וּמִצָּאָה קִצִּים וְנֹאכַל גְּדִישׁ אוֹ חֶקֶמָה
אוֹ הַשְּׂדֵה שְׁלֹם יִשְׁלֹם הַמְּבִעֵר אֶת-הַבְּעִירָה: אִרִי

תתפק נזיר וישכח כובדו ויכול גדישין או קמא או חקלא שלמא ישלם דאדלק ית דלקתא: ס
 ו כִּי־יִתֵּן אִישׁ אֶל־רָעָהוּ כֶּסֶף אֹי־בָלִים לְשֹׁמֵר
 וְגֵב מִבֵּית הָאִישׁ אִם־יִמָּצֵא הַגֵּב יִשְׁלַם
 שְׁנָיִם: כִּי־יִתֵּן אִישׁ אֶל־רָעָהוּ כֶּסֶף אֹי־בָלִים
 לְשֹׁמֵר וְגֵב מִבֵּית הָאִישׁ אִם־יִמָּצֵא הַגֵּב יִשְׁלַם
 שְׁנָיִם: אֲרִי יִתֵּן גֹּבֵר לַחֲבֵרָה כֶּסֶף אוֹ מִנִּין לְמִטָּר
 וַיִּתְּגַבֵּבּוּן מִבֵּית גֹּבֵרָא אִם יִשְׁתַּכַּח גֵּבָא יִשְׁלַם עַל
 חֹד תְּרִין: ז אִם־לֹא יִמָּצֵא הַגֵּב וְנִקְרַב בְּעַל־
 הַבֵּית אֶל־הָאֱלֹהִים אִם־לֹא שָׁלַח יָדוֹ בַּמֶּלֶאכֶת
 רָעָהוּ: אִם־לֹא יִמָּצֵא הַגֵּב וְנִקְרַב בְּעַל־הַבֵּית
 אֶל־הָאֱלֹהִים אִם־לֹא שָׁלַח יָדוֹ בַּמֶּלֶאכֶת רָעָהוּ:
 אִם לֹא יִשְׁתַּכַּח גֵּבָא וַיִּתְּקַרֵּב מִרִי דְבִיתָא לְקַדָּם
 דִּינִיָּא אִם לֹא אוֹשִׁיט יָדָהּ בְּמָה דְּמִסֵּר לָהּ חֲבֵרָה:
 ח עַל־כָּל־דְּבַר־פֶּשַׁע עַל־שׁוֹר עַל־חֲמוֹר עַל־שֵׁה
 עַל־שְׁלֵמָה עַל־כָּל־אֲבֹדָה אֲשֶׁר יֵאמֹר כִּי־הוּא
 זֶה עַד הָאֱלֹהִים יָבֹא דְּבַר־שְׁנֵיהֶם אֲשֶׁר יִרְשִׁיעוּן
 אֱלֹהִים יִשְׁלַם שְׁנָיִם לְרַעְהוּ: עַל־כָּל־דְּבַר־פֶּשַׁע
 עַל־שׁוֹר עַל־חֲמוֹר עַל־שֵׁה עַל־שְׁלֵמָה עַל־כָּל־
 אֲבֹדָה אֲשֶׁר יֵאמֹר כִּי־הוּא זֶה עַד הָאֱלֹהִים יָבֹא
 דְּבַר־שְׁנֵיהֶם אֲשֶׁר יִרְשִׁיעוּן אֱלֹהִים יִשְׁלַם שְׁנָיִם
 לְרַעְהוּ: עַל כָּל פִּתְגָם דְּחוֹב עַל תּוֹר עַל חֲמֵר עַל
 אֲמֹר עַל כְּסוֹ עַל כָּל אֲבָדָתָא דִּי יִימַר אֲרִי הוּא
 דִּין לְקַדָּם דִּינִיָּא יִיעוֹל דִּין תְּרוּיָהוּן דִּי יִתְיַבּוּן
 דִּינִיָּא יִשְׁלַם עַל חֹד תְּרִין לַחֲבֵרָה: ס ט כִּי־יִתֵּן
 אִישׁ אֶל־רָעָהוּ חֲמוֹר אוֹ־שׁוֹר אוֹ־שֵׁה וְכָל־
 בַּהֲמָה לְשֹׁמֵר וּמֵת אוֹ־נִשְׁכָּר אוֹ־נִשְׁבָּה אֵין
 רָאָה: כִּי־יִתֵּן אִישׁ אֶל־רָעָהוּ חֲמוֹר אוֹ־שׁוֹר
 אוֹ־שֵׁה וְכָל־בַּהֲמָה לְשֹׁמֵר וּמֵת אוֹ־נִשְׁכָּר אוֹ־
 נִשְׁבָּה אֵין רָאָה: אֲרִי יִתֵּן גֹּבֵר לַחֲבֵרָה חֲמֵר אוֹ
 תּוֹר אוֹ אֲמֹר וְכָל בְּעִירָא לְמִטָּר וּמֵית אוֹ אֲתִבֵּר
 אוֹ אֲשַׁתְּבִי לִית דְּחִזִּי: י שְׁבַעַת יְהוָה תְּהִיָּה בֵּין
 שְׁנֵיהֶם אִם־לֹא שָׁלַח יָדוֹ בַּמֶּלֶאכֶת רָעָהוּ וְלָקַח
 בְּעָלָיו וְלֹא יִשְׁלַם: שְׁבַעַת יְהוָה תְּהִיָּה בֵּין

שְׁנֵיהֶם אִם־לֹא שָׁלַח יָדוֹ בַּמֶּלֶאכֶת רָעָהוּ וְלָקַח
 בְּעָלָיו וְלֹא יִשְׁלַם: מוֹמְתָא דִּי תְּהִי בֵּין תְּרוּיָהוּן
 אִם לֹא אוֹשִׁיט יָדָהּ בְּמָה דְּמִסֵּר לָהּ חֲבֵרָה וַיִּקְבֹּל
 מִרָה מִנָּה מוֹמְתָא וְלֹא יִשְׁלַם: יז וְאִם־גֵּב וְגֵב
 מִעֲמֹו יִשְׁלַם לְבְּעָלָיו: יח וְאִם־גֵּב וְגֵב מִעֲמֹו יִשְׁלַם
 לְבְּעָלָיו: יט אִם אֲתִגְבֵּבָא יִתְּגַבֵּב מִעֲמֹו יִשְׁלַם
 לְמִרוּהִי: כ אִם־מִטָּרָה יִטָּרַף יִבְאָהוּ עַד הַטָּרְפָה
 לֹא יִשְׁלַם: אי אִם־מִטָּרָה יִטָּרַף יִבְאָהוּ עַד הַטָּרְפָה לֹא
 יִשְׁלַם: אב אֲתִבֵּרָא יִתְּבֵר יִיִתִי סְהַדִּין דְּתִבְרָא לֹא
 יִשְׁלַם: פ יי וְכִי־יִשְׁאֹל אִישׁ מִעַם רָעָהוּ וְנִשְׁפֹּר
 אוֹ־מֵת בְּעָלָיו אֵין־עֲמֹו שְׁלַם יִשְׁלַם: יג וְכִי־יִשְׁאֹל
 אִישׁ מִעַם רָעָהוּ וְנִשְׁפֹּר אוֹ־מֵת בְּעָלָיו אֵין־עֲמֹו
 שְׁלַם יִשְׁלַם: יד וְאֲרִי יִשְׁאֹל גֹּבֵר מִן חֲבֵרָה וַיִּתְּבֵר
 אוֹ מֵית מִרָה לִית עֲמָה שְׁלַמָּא יִשְׁלַם: טו אִם־
 בְּעָלָיו עֲמֹו לֹא יִשְׁלַם אִם־שְׁכִיר הוּא בָּא
 בְּשִׁכְרוֹ: אִם־בְּעָלָיו עֲמֹו לֹא יִשְׁלַם אִם־שְׁכִיר הוּא
 בָּא בְּשִׁכְרוֹ: טז אִם מִרָה עֲמָה לֹא יִשְׁלַם אִם אֲגִירָא
 הוּא עַל בְּאִגְרָה: טז וְכִי־יִפְתָּה אִישׁ בְּתוּלָה
 אֲשֶׁר לֹא־אֶרְשָׁה וְשָׁכַב עִמָּה מְהֵרָה יִמְהַרְנָה לוֹ
 לְאִשָּׁה: יז וְכִי־יִפְתָּה אִישׁ בְּתוּלָה אֲשֶׁר לֹא־אֶרְשָׁה
 וְשָׁכַב עִמָּה מְהֵרָה יִמְהַרְנָה לוֹ לְאִשָּׁה: יח וְאֲרִי יִשְׁדֹּל
 גֹּבֵר בְּתִלְתָּא דְּלֹא מְאָרְסָא וַיִּשְׁכּוּב עִמָּה קִיָּמָא
 וְקִיָּמָה לָהּ לְאִנְתּוֹ: טט אִם־מָאֵן יִמָּאן אֲבִיָּה
 לְתִתָּהּ לוֹ כֶּסֶף יִשְׁקֹל כְּמֹהֵר הַבְּתוּלָת: אִם־מָאֵן
 יִמָּאן אֲבִיָּה לְתִתָּהּ לוֹ כֶּסֶף יִשְׁקֹל כְּמֹהֵר הַבְּתוּלָת:
 אִם מַצָּבָא לֹא יִצְבִּי אֲבוּהָא לְמִתְנָה לָהּ כֶּסֶפָא
 יִתְּקוֹל כְּמוֹהֵרִי בְּתִלְתָּא: כ אִם מְכַשְׁפָּה לֹא תַחֲיָה:
 מְכַשְׁפָּה לֹא תַחֲיָה: חֲרָשָׁא לֹא תַחֲיָה: כא כָּל־שְׁכַב
 עִם־בַּהֲמָה מוֹת יוּמָת: כב כָּל־שְׁכַב עִם־בַּהֲמָה מוֹת
 יוּמָת: כג כָּל דִּישְׁכּוּב עִם בְּעִירָא אֲתִקְטָלָא
 יִתְּקַטֵּל: כד זִכָּה לְאֱלֹהִים יִחְרָם בְּלָתִי לִיהוָה
 לְבָדּוֹ: זִכָּה לְאֱלֹהִים יִחְרָם בְּלָתִי לִיהוָה לְבָדּוֹ:
 דְּדַבַּח לְטַעוֹת עֲמָמָא יִתְּקַטֵּל אֵלֶּהּ לְשִׁמָּא דִּי
 בְּלַחֲדוּהִי: כה וְגַר לֹא־תוֹנֶה וְלֹא תִלְחָצֶנּוּ כִּי־

גרים הייתם בארץ מצרים: וגר לא-תונה ולא תלחצנו כִּי-גרים הייתם בארץ מצרים: וגידר לא תוננו ולא תעיקנו לה ארי דירין הויתוין בארעא דמצרים: כּא כּל-אלמנה ויתום לא תענו: כּל-אלמנה ויתום לא תענו: כּל ארמלא ויתם לא תענו: כּא אס-ענה תענה אתו כּי אס-צעק יצעק אלי שמע אשמע צעקתו: אס-ענה תענה אתו כּי אס-צעק יצעק אלי שמע אשמע צעקתו: אס ענאה תעני יתה ארי אס מקבל יקבל קדמי קבלא אקבל קבלתה: כּא וחרה אפי וחרגתי אתכם בחרב והיו נשיכם אלמנות ובניכם יתמים: וחרה אפי וחרגתי אתכם בחרב והיו נשיכם אלמנות ובניכם יתמים: ויתקף רוגזי ואקטול יתכון בחרבא ויהיונן נשיכון ארמלין ובניכון יתמין: פ כּא אס כּספּא | תלוה את-עמי את-העני עמך לא-תהיה לו כּנשה לא-תשימון עליו נשד: אס כּספּא | תלוה את-עמי את-העני עמך לא-תהיה לו כּנשה לא-תשימון עליו נשד: אס כּספּא תוזף בעמי לעניא די עמך לא תהי לה פרשיא לא תשוון עלוהי חבוליא: כּא אס-חבל תחבל שלמת רעך עד-בא השמש תשיבנו לו: אס-חבל תחבל שלמת רעך עד-בא השמש תשיבנו לו: אס משכונא תסב כּסותא דחברך עד מעל שמשא תתיבנה לה: כּא כּי הוא כתיב כּסותה קרי כּסותו לכדה הוא שמלתו לערו במה ישכב והיה כּי-יצעק אלי ושמעתי כּי-חננו אני: כּי הוא כּסותו לכדה הוא שמלתו לערו במה ישכב והיה כּי-יצעק אלי ושמעתי כּי-חננו אני: ארי היא כּסותה בלחודה היא תותבה למשכה במה ישכוב ויהי ארי יקבל קדמי ואקבל קבלתה ארי חננא אנא: ס רביי כּא אלהים לא תקלל ונשיא בעמך לא תאר: אלהים לא תקלל ונשיא בעמך לא תאר:

דינא לא תקיל ורפא בעמך לא תלוט: כּא מלאאתך ודמעך לא תאחר בכור בנך תתן-לי: מלאאתך ודמעך לא תאחר בכור בנך תתן-לי: בפורך ודמעך לא תאחר בוכר דבנך תפרש קדמי: כּא כּן-תעשה לשרך לצאנך שבעת ימים יהיה עם-אמו ביום השמיני תתנו-לי: כּן-תעשה לשרך לצאנך שבעת ימים יהיה עם-אמו ביום השמיני תתנו-לי: כּן תעבד לתורך לענך שבעא יומין יהי עם אמה ביומא תמינאה תפרשנה קדמי: ל ואנשי-קדש תהיון לי ובשר בשדה מרפה לא תאכלו לכלב תשלקון אתו: ואנשי-קדש תהיון לי ובשר בשדה מרפה לא תאכלו לכלב תשלקון אתו: ואנשין קדישין תהיון קדמי ובשר תליש מן חיוא חיא לא תיכלון לכלבא תרמון יתה: ס א לא תשא שמע שוא אל-תשת ידך עם-רשע להיות עד חמס: לא תשא שמע שוא אל-תשת ידך עם-רשע להיות עד חמס: לא תקבל שמע דשקר לא תשוי ידך עם חבא למהרי לה סהיד שקר: כּא לא-תהיה אחרי-רבים לרעת ולא-תענה על-רב לנטת אחרי רבים להטת: לא-תהיה אחרי-רבים לרעת ולא-תענה על-רב לנטת אחרי רבים להטת: לא תהי כּתר סגיאי לאבאשא ולא תתמנע מלאלפא מה דבעינך על דינא כּתר סגיאי שלם דינא: ג ודל לא תהדר בריבו: ודל לא תהדר בריבו: ועל מספינא לא תרחם כּדינה: ס ד כּי תפגע שור איבך או חמור תענה השב תשיבנו לו: כּי תפגע שור איבך או חמור תענה השב תשיבנו לו: ארי תפגע תורא דסנאף או חמרה דטעי אתבא תתיבנה לה: ס ה כּי-תראה חמור שגאך רבין תחת משאו וחדלת מעזב לו עזב תעזב עמו: כּי-תראה חמור שגאך רבין תחת משאו וחדלת מעזב לו עזב תעזב עמו: ס ארי תחזי חמרא

תָּגִיחַ בְּדִיל דִּינוּחַ תִּזְרֹךְ וַחֲמֹרָךְ וַיִּשְׁקוּט בַּר
אֲמָתְךָ וַיְגִירָא: י' וּבְכָל אֲשֶׁר־אֲמַרְתִּי אֵלֶיכֶם
תִּשְׁמְרוּ וְשֵׁם אֱלֹהִים אַחֲרִים לֹא תִזְכְּרוּ לֹא
יִשְׁמַע עַל־פִּיךָ: וּבְכָל אֲשֶׁר־אֲמַרְתִּי אֵלֶיכֶם
תִּשְׁמְרוּ וְשֵׁם אֱלֹהִים אַחֲרִים לֹא תִזְכְּרוּ לֹא יִשְׁמַע
עַל־פִּיךָ: וּבְכָל דֵּי אֲמַרְתָּ לְכוּן תִּסְתַּמְרוּן וְשׁוּם
טַעוֹת עֲמַמְיָא לֹא תִדְכְּרוּן לֹא יִשְׁתַּמַּע עַל
רַגְלִים תַּחֲגֹ לִי בִשְׁנָה: תִּלַּת זְמַנִּין תַּחֲגֹ קֳדָמִי
בִּשְׁתָּא: טו' אֶת־תַּחֲגֹ הַמִּצְוֹת תִּשְׁמַרְ שִׁבְעַת יָמִים
תֹּאכַל מִצְוֹת כַּאֲשֶׁר צִוִּיתֶךָ לְמוֹעֵד חֹדֶשׁ
הָאָבִיב פִּירְבוּ יֵצְאָת מִמִּצְרַיִם וְלֹא־יִרְאוּ פָנִי
רִיקָם: אֶת־תַּחֲגֹ הַמִּצְוֹת תִּשְׁמַרְ שִׁבְעַת יָמִים תֹּאכַל
מִצְוֹת כַּאֲשֶׁר צִוִּיתֶךָ לְמוֹעֵד חֹדֶשׁ הָאָבִיב פִּירְבוּ
יֵצְאָת מִמִּצְרַיִם וְלֹא־יִרְאוּ פָנִי רִיקָם: יז תַּחֲגֹ
דְפִטְרִיָא תִשְׂר שִׁבְעָא יוֹמִין תִּיכּוּל פִּטְרָא כְּמָא
דְּפִקִּידְתָּךְ לְזִמְן יִרְחָא דְאַבִּיבָא אַרְי בֵּה נִפְקִית
מִמִּצְרַיִם וְלֹא יִתְחַזּוּן קֳדָמִי רִיקָנוּן: טז וַחֲגֹ
הַקָּצִיר בְּבוּרֵי מַעֲשִׂיךָ אֲשֶׁר תִּזְרַע בִּשְׂדֶּה וַחֲגֹ
הָאֶסֶף בִּצְאָת הַשָּׁנָה בְּאֶסְפָּךָ אֶת־מַעֲשִׂיךָ
מִן־הַשָּׂדֶה: וַחֲגֹ הַקָּצִיר בְּבוּרֵי מַעֲשִׂיךָ אֲשֶׁר תִּזְרַע
בִּשְׂדֶּה וַחֲגֹ הָאֶסֶף בִּצְאָת הַשָּׁנָה בְּאֶסְפָּךָ אֶת־
מַעֲשִׂיךָ מִן־הַשָּׂדֶה: וַחֲגֹא דְחֻצְדָא בְּבוּרֵי עוֹבְדֶךָ
דֵּי תִזְרַע בְּחֻקְלָא וַחֲגֹא דְכִנְשָׂא בְּמַפְקָא דְשִׁתָּא
בְּמִכְנָשֶׁךָ ית עוֹבְדֶיךָ מִן חֻקְלָא: יז שְׁלֹשׁ פְּעָמִים
בִּשְׁנָה יִרְאֶה פְּלִיזְכוּרְךָ אֶל־פָּנֵי הָאֲדָן | יְהוָה:
שְׁלֹשׁ פְּעָמִים בִּשְׁנָה יִרְאֶה פְּלִיזְכוּרְךָ אֶל־פָּנֵי
הָאֲדָן | יְהוָה: תִּלַּת זְמַנִּין בִּשְׁתָּא יִתְחַזּוּן כָּל
דְּכוּרָךְ קֳדָם רַבּוֹן עֲלֵמָא יי: י"ח לֹא־תִזְבַּח עַל־
חִמְץ דִּם־זִבְחִי וְלֹא־יֵלֵן חֲלִב־חִנִּי עַד־בִּקְרִי:
לֹא־תִזְבַּח עַל־חִמְץ דִּם־זִבְחִי וְלֹא־יֵלֵן חֲלִב־חִנִּי
עַד־בִּקְרִי: לֹא תִכּוֹס עַל חִמְיַע דִּם פִּסְחִי וְלֹא
יִבְתִּינוּן בַּר מִן מִדְּבַחָא תִרְבִּי נִכְסַת חֲגֹא עַד
צִפְרָא: יז רֹאשִׁית בְּבוּרֵי אֲדַמְתָּךְ תָּבִיא בֵּית

יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לֹא־תִבְשַׁל גְּדִי בַחֲלָב אָמוֹ:
ראשית בכורי אדמתך תביא בית יְהוָה אֱלֹהֶיךָ
לֹא־תִבְשַׁל גְּדִי בַחֲלָב אָמוֹ: פ ריש בכורי ארעך
תיתי לבית מקדשא דיי אלהך לא תיכלון בשר
בַּחֲלָב:

שיש כ הנה אנכי שלח מלאך לפניך לשמרך
בדרך ולהביאך אל־המקום אשר הכנתי: הנה
אנכי שלח מלאך לפניך לשמרך בדרך ולהביאך
אל־המקום אשר הכנתי: הא אנא שלח מלאכא
קדמך למטרך בארמא ולאעלוהך לאתרא
דאתקנתי: כא השמר מפניו ושמע בקלו אל־
תמר בו כי לא ישא לפשעכם כי שמי בקרבן:
השמר מפניו ושמע בקלו אל־תמר בו כי לא
ישא לפשעכם כי שמי בקרבן: אסתמר מן
קדמוהי וקבל למימרה לא תסרב לקבלה ארי לא
ישבוק לחוביכון ארי בשמי מימרה: ככ כי אם־
שמוע תשמע בקלו ועשית כל אשר אדבר
ואיבתי את־איביך וצרתי את־צורייך: כי אם־
שמוע תשמע בקלו ועשית כל אשר אדבר
ואיבתי את־איביך וצרתי את־צורייך: ארי אם
קבלא תקבל למימרה ותעבד כל דאמליל ואסגי
ית סנאך ואעיק לדמעיקין לך: כג כִּי־לֶךְ מִלֵּאכִי
לפניך והביאך אל־האמרי ותחתי והפרוי
והפנעני החוי והיבסי והכחדתיו: כִּי־לֶךְ
מִלֵּאכִי לפניך והביאך אל־האמרי ותחתי והפרוי
והפנעני החוי והיבסי והכחדתיו: ארי יחד
מלאכי קדמך ויעלנך לות אמוראי וחתאי ופרזאי
וכנענאי חזאי ויבוסאי ואשצנז: כד לא־
תשתחוה לאלהיהם ולא תעבדם ולא תעשה
כמעשיהם כי הרס תהרסם ושבר תשבר
מצבותיהם: לא־תשתחוה לאלהיהם ולא תעבדם
ולא תעשה כמעשיהם כי הרס תהרסם ושבר
תשבר מצבותיהם: לא תסגוד לטעותהון ולא
תפלחנון ולא תעבד כעובדיהון ארי פגרא

תפגנזון ותברא תתבר קמתהון: כה ועבדתם את
יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם וברך את־לחמך ואת־מימך
והסרתי מחלה מקרבך: ועבדתם את יְהוָה
אֱלֹהֵיכֶם וברך את־לחמך ואת־מימך והסרתי
מחלה מקרבך: ותפלחנון קדם יי אלהכון ויברך
ית מיכלך וית משתך ואעדי מרעין בישין
מבינך: ס

שביעי כו לא תהיה משפלה ועקרה בארצך
את־מספר ימך אמלא: לא תהיה משפלה
ועקרה בארצך את־מספר ימך אמלא: לא תהי
מתפלא ועקרא בארעך ית מנזן יומך אשלים:
כו את־אימתי אשלח לפניך והמתי את־כל־
העם אשר תבא בהם ונתתי את־כל־איביך
אליך ערף: את־אימתי אשלח לפניך והמתי את־
כל־העם אשר תבא בהם ונתתי את־כל־איביך
אליך ערף: ית אימתי אשלח קדמך ואתפר (נ"א
ואשגש) ית כל עצמא דאת אתי לאגחא בהון
ואמסר ית כל בעלי דכבך קדמך מחזרי קדל:
כה ושלחתי את־הצרעה לפניך וגרשה את־
החוי את־הפנעני ואת־החתי מלפניך: ושלחתי
את־הצרעה לפניך וגרשה את־החוי את־הפנעני
ואת־החתי מלפניך: ואשלח ית צרעיתא קדמך
ותתרך ית חזאי ית כנענאי וית חתאי מן קדמך:
כז לא אגרשנו מפניך בשנה אחת פן־תהיה
הארץ שממה ורבה עליך חית השדה: לא
אגרשנו מפניך בשנה אחת פן־תהיה הארץ
שממה ורבה עליך חית השדה: לא אתרכנו מן
קדמך בשפא חדא דילמא תהי ארעא צדיא
ותסגי עלך חות ברא: ל מעט מעט אגרשנו
מפניך עד אשר תפריה ונחלת את־הארץ: מעט
מעט אגרשנו מפניך עד אשר תפריה ונחלת
את־הארץ: זעיר זעיר אתרכנו מן קדמך עד
דתסגי ותחסן ית ארעא: לא ושתתי את־גבולך
מים־סוף ועד־ים פלשתים וממזבז עד־הנהר

כִּי | אֶתֶּן בְּיַדְכֶם אֶת יִשְׁבֵּי הָאָרֶץ וַגִּרְשְׁתֶּמוּ
מִפְּנֵי: וְשְׁתִּי אֶת־נִבְלָךְ מִיַּם־סוּף וְעַד־יָם
פְּלִשְׁתִּים וּמִמְדָּבָר עַד־הַנָּהָר כִּי | אֶתֶּן בְּיַדְכֶם אֶת
יִשְׁבֵּי הָאָרֶץ וַגִּרְשְׁתֶּמוּ מִפְּנֵי: וְאֲשׁוּי יֵת תַּחֲוִימָךְ
מִמָּא דְסוּף וְעַד יָמָא דְפְלִשְׁתָּאִי וּמִמְדָּבָרָא עַד
פֶּרֶת אַרִי אָמְסֹר בִּידִיכֹן יֵת יִתְבִּי אַרְעָא
וְהִתְרַכְנֹן מִן קְדָמָךְ: לֹא לֹא־תִכְרַת לָהֶם
וְלֹא־לֵהוּיָם בְּרִית: לֹא־תִכְרַת לָהֶם וְלֹא־לֵהוּיָם
בְּרִית: לֹא תִגְזֹר לַהּוֹן וּלְטַעֲוִתְהוֹן קִנָּם: לֹא
יִשְׁבֹּל בְּאַרְצְךָ פְּנִי־יִחְטִיאוּ אֹתְךָ לִי כִי תַעֲבֹד
אֶת־אֱלֹהֵיהֶם כִּי־יִהְיֶה לָךְ לְמוֹקֵשׁ: לֹא יִשְׁבֹּל
בְּאַרְצְךָ פְּנִי־יִחְטִיאוּ אֹתְךָ לִי כִי תַעֲבֹד אֶת־
אֱלֹהֵיהֶם כִּי־יִהְיֶה לָךְ לְמוֹקֵשׁ: לֹא יִתְבוֹן בְּאַרְצְךָ
דִּילְמָא יִתְבוֹן יִתְךָ קְדָמִי אַרִי תַפְלַח יֵת טַעֲוִתְהוֹן
אַרִי יֵהוֹן לָךְ לְתַקְלָא: פ » וְאֶל־מִשָּׁה אָמַר עֲלֵה
אֶל־יְהוָה אֶתְּהָ וְאַהֲרֹן נָדָב וְאִבִּיהוּא וְשִׁבְעִים
מִזִּקְנֵי יִשְׂרָאֵל וְהִשְׁתַּחֲוִיתֶם מֶרְחֶק: וְאֶל־מִשָּׁה
אָמַר עֲלֵה אֶל־יְהוָה אֶתְּהָ וְאַהֲרֹן נָדָב וְאִבִּיהוּא
וְשִׁבְעִים מִזִּקְנֵי יִשְׂרָאֵל וְהִשְׁתַּחֲוִיתֶם מֶרְחֶק:
וּלְמִשָּׁה אָמַר סֵק לְקֹדֶם יִי אֶת וְאַהֲרֹן נָדָב
וְאִבִּיהוּא וְשִׁבְעִין מִסְבֵּי יִשְׂרָאֵל וְתִסְגְּדוּן מֶרְחֶיק:
וְנִגַּשׁ מִשָּׁה לְבָדוּ אֶל־יְהוָה וְהֵם לֹא יִגָּשׁוּ
וְהָעָם לֹא יַעֲלוּ עִמּוֹ: וְנִגַּשׁ מִשָּׁה לְבָדוּ אֶל־יְהוָה
וְהֵם לֹא יִגָּשׁוּ וְהָעָם לֹא יַעֲלוּ עִמּוֹ: וְיִתְקַרֵּב מִשָּׁה
בְּלַחֲדוּדֵהּ לְקֹדֶם יִי וְאֶנּוֹן לֹא יִתְקַרְבוּן וְעָמָא לֹא
יִסְקוּן עִמָּה: ג וַיָּבֹא מִשָּׁה וַיִּסְפֹּר לָעָם אֶת
פְּלִדְבְּרֵי יְהוָה וְאֵת פְּלִהֲמוֹשְׁפָּטִים וַיַּעַן פֶּל־
הָעָם קוֹל אֶחָד וַיֹּאמְרוּ פְּלִהֲדְבָרִים אֲשֶׁר־דִּבֶּר
יְהוָה נַעֲשֶׂה: וַיָּבֹא מִשָּׁה וַיִּסְפֹּר לָעָם אֶת
פְּלִדְבְּרֵי יְהוָה וְאֵת פְּלִהֲמוֹשְׁפָּטִים וַיַּעַן פֶּל־הָעָם
קוֹל אֶחָד וַיֹּאמְרוּ פְּלִהֲדְבָרִים אֲשֶׁר־דִּבֶּר יְהוָה
נַעֲשֶׂה: וְאַתָּא מִשָּׁה וְאַשְׁתַּעֲי לַעֲמָא יֵת כֹּל
פִּתְגָמָא דִּי וְיֵת כֹּל דִּינָיָא וְאַתִּיב כֹּל עָמָא קָלָא
חַד וְאִמְרוּ כֹל פִּתְגָמָא דִּי מְלִיל יִי נַעֲבַד:

יִשְׂרָאֵל וְתַחַת רִגְלָיו כְּמַעֲשֵׂה לִבְנֵת הַסְּפִיר
וּכְעֶצֶם הַשָּׁמַיִם לְטָהֵר: וַיֵּרְאוּ אֶת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל
וְתַחַת רִגְלָיו כְּמַעֲשֵׂה לִבְנֵת הַסְּפִיר וּכְעֶצֶם
הַשָּׁמַיִם לְטָהֵר: וַחֲזוּ יֵת יָקָר אֶלְהָא דִּישְׂרָאֵל
וְתַחֲתוֹת פָּרְסָא יְקָרָה כְּעוֹבֵד אֶבֶן טָבָא וּכְמַחֲזִי
שְׂמָיָא לְכִרְיָו: יא וְאֶל־אֲצִילֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל לֹא
שָׁלַח יְדוֹ וַיַּחֲזוּ אֶת־הָאֱלֹהִים וַיֹּאכְלוּ וַיִּשְׁתּוּ:
וְאֶל־אֲצִילֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל לֹא שָׁלַח יְדוֹ וַיַּחֲזוּ
אֶת־הָאֱלֹהִים וַיֹּאכְלוּ וַיִּשְׁתּוּ: וּלְרַבְרְבֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל
לֹא הָיָה נִזְקָא וַחֲזוּ יֵת יָקָרָא דִּי וַחֲזוּ חֲדָן
בְּקַרְבְּנֵיהוֹן דְּאִתְקַבְּלוּ כְּאֵלֵי אֶכְלִין וְשִׁתָּן: ס
יב וַיֹּאמֶר יְהוָה אֱלֹהֵי מֹשֶׁה עֲלֵה אֵלַי הִהְרָה
וְהִיחֵשֶׁם וְאִתְּנָה לָךְ אֶת־לַחַת הָאֵבֶן וְהַתּוֹרָה
וְהַמִּצְוָה אֲשֶׁר כָּתַבְתִּי לְהוֹרָתָם: וַיֹּאמֶר יְהוָה
אֱלֹהֵי מֹשֶ׈ה עֲלֵה אֵלַי הִהְרָה וְהִיחֵשֶׁם וְאִתְּנָה לָךְ
אֶת־לַחַת הָאֵבֶן וְהַתּוֹרָה וְהַמִּצְוָה אֲשֶׁר כָּתַבְתִּי
לְהוֹרָתָם: וַאֲמַר יְיָ לְמֹשֶׁה סֵק לְקַדְמִי לְטוֹרָא וְהָיִי
חֲמֵן וְאִתֵּן לָךְ יֵת לִיחֵי אֲבָנָא וְאוֹרִיתָא וְתַפְקִדָּתָא
דְּכַתְּבִית לְאֶלּוּפִיהוֹן: יג וַיָּקָם מֹשֶׁה וַיְהוֹשֻׁעַ
מִשְׁרָתוֹ וַיַּעַל מֹשֶׁה אֶל־הָהָר הָאֱלֹהִים: וַיָּקָם
מֹשֶׁה וַיְהוֹשֻׁעַ מִשְׁרָתוֹ וַיַּעַל מֹשֶׁה אֶל־הָהָר
הָאֱלֹהִים: וְקָם מֹשֶׁה וַיְהוֹשֻׁעַ מִשְׁמַשְׁנָה וּסְלַק
מֹשֶׁה לְטוֹרָא דְּאִתְגְּלִי עֲלוּהֵי יָקָרָא דִּי: יד וְאֶל־
הַזִּקְנִים אָמַר שְׂבוּ־לָנוּ כְּזֶה עַד אֲשֶׁר־נָשׁוּב
אֵלֵיכֶם וְהָיָה אַהֲרֹן וְחוּר עִמָּכֶם מִי־בַעַל
דְּבָרִים יָגֵשׁ אֱלֹהִים: וְאֶל־הַזִּקְנִים אָמַר שְׂבוּ־לָנוּ

כְּזֶה עַד אֲשֶׁר־נָשׁוּב אֵלֵיכֶם וְהָיָה אַהֲרֹן וְחוּר
עִמָּכֶם מִי־בַעַל דְּבָרִים יָגֵשׁ אֱלֹהִים: וּלְסַכֵּיָא אָמַר
אוֹרִיכוּ לָנָא הָכָא עַד דְּנָתוּב לְוִתְכוֹן וְהָא אַהֲרֹן
וְחוּר עִמָּכֶם מִן דְּאִית לֵה דִּינָא יִתְקַרֵּב
לְקַדְמֵיהוֹן:

מִפְטוּר טו וַיַּעַל מֹשֶׁה אֶל־הָהָר וַיָּקָם הָעָם
הָהָר: וַיַּעַל מֹשֶׁה אֶל־הָהָר וַיָּקָם הָעָם אֶת־הָהָר:
וּסְלִיק מֹשֶׁה לְטוֹרָא וַחֲפָא עֲנָנָא יֵת טוֹרָא:
טז וַיִּשְׁכֵּן בְּכוֹד־יְהוָה עַל־הָר סִינַי וַיִּכְסְהוּ הָעָם
שֵׁשֶׁת יָמִים וַיִּקְרָא אֱלֹהֵי־מֹשֶׁה בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי
מִתּוֹךְ הָעָנָן: וַיִּשְׁכֵּן בְּכוֹד־יְהוָה עַל־הָר סִינַי
וַיִּכְסְהוּ הָעָם שֵׁשֶׁת יָמִים וַיִּקְרָא אֱלֹהֵי־מֹשֶׁה בַּיּוֹם
הַשְּׁבִיעִי מִתּוֹךְ הָעָנָן: וַשָּׂרָא יָקָרָא דִּי עַל טוֹרָא
דְּסִינַי וַחֲפָהי עֲנָנָא שְׂתָא יוֹמִין וַיִּקְרָא לְמֹשֶׁה
בַּיּוֹמָא שְׁבִיעָאָה מִגּוֹ עֲנָנָא: יז וּמִרְאָה בְּכוֹד
יְהוָה כְּאֵשׁ אֹכֶלֶת בְּרָאשׁ הָהָר לְעֵינֵי בְנֵי
יִשְׂרָאֵל: וּמִרְאָה בְּכוֹד יְהוָה כְּאֵשׁ אֹכֶלֶת בְּרָאשׁ
הָהָר לְעֵינֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל: וַחֲזוּ יָקָרָא דִּי כְּאֵשׁ
אֹכֶלָא בְּרִישׁ טוֹרָא לְעֵינֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל: יח וַיִּבְּא
מֹשֶׁה בְּתוֹךְ הָעָנָן וַיַּעַל אֶל־הָהָר וַיְהִי מֹשֶׁה
בְּהָר אַרְבָּעִים יוֹם וְאַרְבָּעִים לַיְלָה: וַיִּבְּא מֹשֶׁה
בְּתוֹךְ הָעָנָן וַיַּעַל אֶל־הָהָר וַיְהִי מֹשֶׁה בְּהָר
אַרְבָּעִים יוֹם וְאַרְבָּעִים לַיְלָה: וְעַל מֹשֶׁה בְּגוֹ עֲנָנָא
וּסְלַק לְטוֹרָא וְהָיָה מֹשֶׁה בְּטוֹרָא אַרְבָּעִין יָמִין
וְאַרְבָּעִין לַיְלָוִן: פ פ פ

ק"ח פסוקים, עזרא"ל סימן. חנני" סימן.

הפטרה לפרשת משפטים בירמיה פרק לד

לד הַדְּבָר אֲשֶׁר־הָיָה אֶל־יִרְמְיָהוּ מֵאֵת יְהוָה אַחֲרֵי כִּתּוּ הַמִּלֻּךְ צִדְקִיָּהוּ בְּרִית אֶת־כָּל־הָעָם
אֲשֶׁר בִּירוּשָׁלַם לִקְרֹא לָהֶם דְּרוֹר: ט לְשַׁלַּח אִישׁ אֶת־עַבְדּוֹ וַאֲישׁ אֶת־שַׁפְּחָתוֹ הָעִבְרִי וְהָעִבְרִיָּה
חֲפָשִׁים לְבִלְתִּי עֲבֹד־בָּם בִּיהוּדִי אֲחִיהוּ אִישׁ: י וַיִּשְׁמְעוּ כָּל־הַשָּׂרִים וְכָל־הָעָם אֲשֶׁר־בָּאוּ בְּבְרִית
לְשַׁלַּח אִישׁ אֶת־עַבְדּוֹ וַאֲישׁ אֶת־שַׁפְּחָתוֹ חֲפָשִׁים לְבִלְתִּי עֲבֹד־בָּם עוֹד וַיִּשְׁמְעוּ וַיִּשְׁלְחוּ: יא וַיָּשׁוּבוּ
אַחֲרֵי־כֵן וַיָּשׁוּבוּ אֶת־הָעֲבָדִים וְאֶת־הַשַּׁפְּחֹת אֲשֶׁר שָׁלְחוּ חֲפָשִׁים וַיִּכְבְּשׁוּם לְעֲבָדִים וּלְשַׁפְּחֹת:

י וַיְהִי דְבַר־יְהוָה אֶל־יִרְמְיָהוּ מֵאֵת יְהוָה לֵאמֹר: ^א כֹּה־אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֲנִי בְרִית אֲתִּיבֹתֵיכֶם בַּיּוֹם הַזֶּה וְהוֹצֵא אֹתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם מִבְּתֵּי עַבְדִּים לֵאמֹר: ^ב מִקֵּץ שִׁבְעַת שָׁנִים תִּשְׁלַחֻּ אוֹיֵשׁ אֶת־אֲחָיו הָעִבְרִי אֲשֶׁר־יִמְכַּר לָךְ וְעַבְדְּךָ שֵׁשׁ שָׁנִים וְשִׁלַּחְתּוּ חֲפָשִׁי מֵעֶמְקָד וְלֹא־שָׁמְעוּ אֲבוֹתֵיכֶם אֵלַי וְלֹא הָטוּ אֶת־אָזְנוֹם: ^ג וַתֵּשְׁבוּ אַתֶּם הַיּוֹם וַתַּעֲשׂוּ אֶת־הַיִּשְׂרָשָׁר בְּעֵינַי לִקְרֹא דְרוֹר אִישׁ לָרֵעֵהוּ וַתִּכְרְתוּ בְרִית לִפְנֵי בְּתִית אֲשֶׁר־נִקְרָא שְׁמִי עָלָיו: ^ד וַתֵּשְׁבוּ וַתַּחֲלֹלּוּ אֶת־שְׁמִי וַתֵּשְׁבוּ אִישׁ אֶת־עַבְדּוֹ וְאִישׁ אֶת־שִׁפְחָתּוֹ אֲשֶׁר־שִׁלַּחְתֶּם חֲפָשִׁים לְנַפְשָׁם וַתִּכְבְּשׂוּ אֹתָם לַחַיּוֹת לָכֶם לְעַבְדִּים וְלִשְׁפָחוֹת: ^ה לָכֵן כֹּה־אָמַר יְהוָה אַתֶּם לֹא־שָׁמַעְתֶּם אֵלַי לִקְרֹא דְרוֹר אִישׁ לָאֲחָיו וְאִישׁ לָרֵעֵהוּ הִנְנִי קֹרֵא לָכֶם דְּרוֹר נֹאם־יְהוָה אֶל־הַחֹרֵב אֶל־הַדֶּבֶר וְאֶל־הָרֹעֵב וְנָתַתִּי אֹתְכֶם לְזֹעֵזְעָה לְכָל מַמְלָכוֹת הָאָרֶץ: ^ו וְנָתַתִּי אֶת־הָאֲנָשִׁים הָעִבְרִיִּים אֶת־בְּרִיתִי אֲשֶׁר לֹא־הִקִּימוּ אֶת־דְּבַר־יְהוָה אֲשֶׁר בְּרִיתוֹ לִפְנֵי הָעָגֹל אֲשֶׁר בְּרִיתוֹ לְשָׁנִים וַיַּעֲבְרוּ בֵּין בְּתָרָיו: ^ז שָׁרִי יְהוּדָה וְשָׂרֵי יְרוּשָׁלַיִם הַפָּרָסִים וְהַכֹּהֲנִים וְכָל עַם הָאָרֶץ הָעִבְרִיִּים בֵּין בְּתָרֵי הָעָגֹל: ^ח וְנָתַתִּי אוֹתָם בְּיַד אִיבֵיהֶם וּבְיַד מִבְקָשֵׁי נַפְשָׁם וְהָיְתָה נִבְלָתָם לְמֹאכָל לְעוֹף הַשָּׁמַיִם וּלְבַהֲמַת הָאָרֶץ: ^ט וְאֶת־צִדְקִיָּהוּ מִלֶּדֶד־יְהוּדָה וְאֶת־שָׂרָיו אֶתֵּן בְּיַד אִיבֵיהֶם וּבְיַד מִבְקָשֵׁי נַפְשָׁם וּבְיַד חֵיל מִלָּד בְּכָל הָעָלִים מֵעַלֵיכֶם: ^י הִנְנִי מִצְוָה נֹאם־יְהוָה וְהַשְׁבַּתִּים אֶל־הָעִיר הַזֹּאת וְנִלְחַמוּ עָלֶיהָ וְלִכְדוּהָ וְשָׂרְפָהּ בָּאֵשׁ וְאֶת־עָרֵי יְהוּדָה אֶתֵּן שָׂמָמָה מֵאִין יֵשֵׁב: ^{יא} כֹּה אָמַר יְהוָה אִם־לֹא בְרִיתִי יוֹמָם וּלְיָלָה חֲקוֹת שָׁמַיִם וָאָרֶץ לֹא־שָׁמַתִּי: ^{יב} גַּם־זָרַע יַעֲקֹב וְדוֹד עַבְדִּי אִמָּאם מִקַּחַת מוֹרְעוֹ מִשְׁלִים אֶל־זָרַע אֲבָרָהֶם יִשְׁחַק וַיַּעֲקֹב כִּי־אָשִׁיב אֶת־שְׁבוּתָם וּרְחֻמָּתָם:

עלוני מבצעים
 ● משלוחי מנות
 ● ערכות נש"ק,
 מגילות ● חוברות
 ● כיפות ● עלוני
 קריאת שמע ●
 ערכות לידידים
 ● ספרים ● עלוני
 פרשת השבוע

המקום ל'מבצעים' שלכם

זמני השבוע

תאריך	עלות השחר		זמן ציצית ותפילין	זריחת החמה	סוף זמן ק"ש	חצות היום והלילה	מנחה גדולה	שקיעת החמה	צאת הכוכבים
	72 ד' לפני הזריחה	120 ד' לפני הזריחה							
ו', כ"ג בשבט	5.05	4.19	5.27	6.25	9.04	11.55	12.25	17.31.6	17.56
ז', כ"ד בשבט	5.04	4.18	5.26	6.24	9.04	11.55	12.25	17.32.4	17.57
ח', כ"ה בשבט	5.03	4.17	5.25	6.23	9.03	11.54	12.24	17.33.2	17.58
ט', כ"ו בשבט	5.02	4.16	5.24	6.22	9.03	11.54	12.24	17.34.0	17.58
י', כ"ז בשבט	5.01	4.15	5.23	6.20	9.02	11.54	12.24	17.34.8	17.59
יא', כ"ח בשבט	5.00	4.14	5.22	6.19	9.01	11.54	12.24	17.35.6	18.00
יב', כ"ט בשבט	4.59	4.12	5.20	6.18	9.01	11.54	12.24	17.36.4	18.01
יג', ל' בשבט	4.58	4.11	5.19	6.17	9.00	11.54	12.24	17.37.2	18.01

הזמנים מתייחסים לאזור המרכז. באזור ההרים והעמקים יש שינויים שעשויים להגיע למספר דקות

לוח ללימוד הרמב"ם כ"ג בשבט ה'תשפ"ה – ל' בשבט ה'תשפ"ה

יום	יום בחודש	ג' פרקים ליום	פרק א' ליום	ספר-המצוות
ו'	כ"ג בשבט	הל' אבל פרק ג-ה.	הל' טומאת אוכלין פרק ב.	מל"ת קסט.
ז'	כ"ד בשבט	פרק ו-ח.	פרק ג.	מל"ת קסז.
ח'	כ"ה בשבט	פרק ט-יא.	פרק ד.	מל"ת קסו.
ט'	כ"ו בשבט	פרק יב-יד.	פרק ה.	מל"ת קסו.
י'	כ"ז בשבט	הל' מלכים ומלחמותיהם.. בפרקים אלו. פרק א-ג.	פרק ו.	מ"ע קעג. מל"ת שסב. שסד. שסג. שסה.
יא'	כ"ח בשבט	פרק ד-ו.	פרק ז.	מ"ע קפז. מל"ת מט. מ"ע קפח. קפט. מל"ת נט.
יב'	כ"ט בשבט	פרק ז-ט.	פרק ח.	מל"ת מו. מ"ע קצ. מל"ת נו. נז. מ"ע קצב. קצג.
יג'	ל' בשבט	פרק י-יב. סיום מחזור מ"ד	פרק ט.	מ"ע קצא. ריד. מל"ת שיא. נח. מ"ע רכא. מל"ת רסג. רסד. סיום מחזור מ"ד

זמני הדלקת הנרות

פרשת	ירושלים		תל-אביב		חיפה		באר-שבע	
	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש
משפטים	16:51	18:07	17:12	18:08	17:01	18:07	17:13	18:09
תרומה / שקלים	16:56	18:12	17:18	18:14	17:06	18:13	17:18	18:14

לזכות אנשי החסד הדגולים
הרה"ח ר' **אברהם משה דייטש** והרה"ח ר' **גבריאל גופין** שיחיו
ולע"נ האחים הרה"ח ר' **זלמן יודא** ור' **יוסף יצחק**,
בני הרה"ח ר' **שלום ישעי'** ע"ה **דייטש**